

UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ
PEDAGOGICKÁ FAKULTA
Katedra kulturních a náboženských studií

Fenomén křesťanství v Jižní Koreji

Bakalářská práce

Autor: Petra Moučková
Studijní program: B7310 Humanitní studia
Studijní obor: Transkulturní komunikace
Vedoucí práce: ThLic. David Bouma, Th.D.
Oponent práce: ThLic. Petr František Burda, Th.D.

Zadání bakalářské práce

Autor:	Petra Moučková
Studium:	P15P0038
Studijní program:	B6107 Humanitní studia
Studijní obor:	Transkulturní komunikace
Název bakalářské práce:	Fenomén křesťanství v Jižní Koreji
Název bakalářské práce AJ:	The Phenomena of Christianity in South Korea

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Bakalářská práce *Fenomén křesťanství v Jižní Koreji* se zabývá neobvyklým náboženským fenoménem ve východní Asii. Cílem práce je porovnání korejského a evropského křesťanství, identifikace místa korejského křesťanství v korejské kultuře a dopad náboženské plurality na společnost. Metoda pro zpracování je použita kompilace literatury, analýza a komparace.

Armbruster, L.: *Problémy křesťanské filosofie v asijské perspektivě* CLÉMENT, Olivier. *Tělo pro smrt a pro slávu: malé uvedení do teopoetiky těla*. Velehrad: Refugium Velehrad-Roma, 2004. *Současné otázky*. ISBN 80-867-1517-5. ČAPKOVÁ, Blanka, ed. *Základy asijských náboženství*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0832-4. DUPUIS, Jacques. *Toward a Christian theology of religious pluralism*. Maryknoll, N.Y.: Orbis Books, c1997. ISBN 15-707-5125-0. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. *Dějiny států*. ISBN 80-710-6411-4. GLOMB, Vladimír a Miriam LÖWENSTEINOVÁ. *Korejská náboženství*. Praha: Togga, spol. s r.o., 2014. *Dálný východ*. ISBN 978-80-7476-066-2. GRÜN, Anselm a Meinrad DUFNER. *Spiritualita zdola: překročit svůj vlastní stín*. V KN 2. vyd. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2002. *Duchovní život (Karmelitánské nakladatelství)*. ISBN 80-719-2559-4. KNOTKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005, 156 s. ISBN 80-246-0994-0. KÜNG, Hans a Heinz BECHERT. *Křesťanství a buddhismus: na cestě k dialogu*. Praha: Vyšehrad, 1998. *Světová náboženství (Vyšehrad)*. ISBN 80-702-1239-X. WALDENFELS, Hans. *Fenomén křesťanství: křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. Praha: Vyšehrad, 1999. *Světová náboženství (Vyšehrad)*. ISBN 80-702-1329-9.

Garantující pracoviště:	Katedra kulturních a náboženských studií, Pedagogická fakulta
Vedoucí práce:	ThLic. David Bouma, Th.D.
Oponent:	ThLic. Petr František Burda, Th.D.
Datum zadání závěrečné práce:	26.1.2017

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 28. 3. 2018

.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat ThLic. Davidovi Boumouvi, Th.D. za odbornou pomoc a cenné rady, které mi poskytoval při zpracování bakalářské práce. V neposlední řadě chci poděkovat také Mgr. Barboře Liškové a Bc. Jitce Pokorné za jejich rady, čas, trpělivost a psychickou podporu během psaní bakalářské práce.

Anotace

MOUČKOVÁ, Petra. *Fenomén křesťanství v Jižní Koreji*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové, 2018. 69 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá náboženským fenoménem v Jižní Koreji. Zaměřuje se na otázku, proč se křesťanství ujalo zrovna v Korejské republice, jaké jsou dopady náboženské plurality na korejskou společnost a v neposlední řadě identifikuje místo náboženství ve společnosti, se kterou je provázána. Jižní Korea patří mezi státy s významnou křesťanskou menšinou. V posledních letech je trendem snižující se procento lidí hlásících se k buddhismu, které bylo donedávna dominantním, naopak se těší přízni společnosti protestantské církve a ireligiozita. Co stojí za těmito fenomény?

Klíčová slova: Korea, křesťanství, náboženství, pluralismus, společnost, Asie.

Annotation

MOUČKOVÁ, Petra. *The Phenomenon of Christianity in South Korea*. Hradec Králové: Faculty of Education, University of Hradec Králové, 2018. 69 pp. Bachelor Degree Thesis.

This bachelor thesis deals with the religious phenomenon in South Korea. It focuses on the question of why Christianity has taken hold in the Republic of Korea, the impact of religious pluralism on Korean society, and identifies the place of religion in the society with which it is intertwined. South Korea is one of the countries with a significant Christian minority. In recent years, the downward trend in the number of people who have been dominant until recently has been declining, is on the contrary appealing to the Society of the Protestant Church and infidels. What's behind these phenomena?

Keywords: Korea, christianity, religion, pluralism, society, Asia.

Prohlášení

Prohlašuji, že bakalářská práce je uložena v souladu s rektorským výnosem č. 13/2017 (Řád pro nakládání s bakalářskými, diplomovými, rigorózními, dizertačními a habilitačními pracemi na UHK).

Datum:.....

Podpis studenta:.....

Obsah

Úvod.....	10
1. Křesťanství západní tradice	12
1.1. Katolicismus.....	14
1.2. Reformované církve	16
1.2.1. Luteráni	18
1.2.2. Presbyteriáni	19
1.2.3. Metodisté	20
1.3. Misie.....	21
2. Korejský kontext	24
2.1. Historický diskurz	24
2.1.1. Nejstarší období	24
2.1.2. Moderní dějiny.....	25
2.1.2.1. Korea versus Japonsko	25
2.1.2.2. Druhá korejská tragédie.....	26
2.1.2.3. Počátky Korejské republiky a boj za demokracii	27
2.2. Náboženský diskurz	30
2.2.1. Šamanismus	30
2.2.2. Buddhismus	32
2.2.3. Konfucianismus	33
2.2.4. Příchod křesťanství	35
2.2.5. Shrnutí.....	37
3. Současná situace v Jižní Koreji	39
3.1. Teorie vysvětlující fenomén.....	42
3.1.1. Politika.....	45
3.1.2. Šamanismus	47
3.2. Buddhismus.....	48

3.3. Nová náboženská hnutí	49
3.3.1. Církev sjednocení (Moonisté).....	50
4. Asie a křesťanství	53
4.1. Japonsko.....	54
4.2. Čína, Hong Kong, Macao, Taiwan.....	55
4.3. Filipíny a Východní Timor.....	56
5. Závěr.....	57
Bibliografie	59
Seznam příloh	66

Úvod

Poprvé se obyvatelé středověké Evropy dozvěděli o existenci východní Asie až prostřednictvím cestopisu Marca Pola (asi 1254–1324), který strávil na čínském dvoře celých sedmnáct let. Poskytl cenné informace, kterých na konci 15. století využili evropští mořeplavci s požehnáním papeže Alexandra VI.¹ Marco Polo se však z neznámých důvodů o Koreji ve svých zprávách nezmínil, a tak se Evropané poprvé dozvěděli o její existenci až od Nizozemce Hendricka Hamela roku 1668, který ztroskotal se svými námořníky na ostrově Čedžu². Nebyl však prvním námořníkem, který ztroskotal u břehů poloostrova, nicméně politika království zakazovala možnost propuštění přeživších. Přesto se malé skupince námořníků podařilo po několika letech uprchnout přes Japonsko do Evropy.³ Teď již nic nebránilo v šíření vlivu působnosti mimo euroamerický prostor.

„Na základě setkání s Asií může křesťanství zahájit proces znovuobjevování zapomenutého a ztraceného a z pohledu na Asii objevit i nové fasety vlastní víry v Krista; hesla jako „kenotická christologie“ a „kosmický Kristus“ naznačují dva procesy reflexe, které si žádají kritické prohloubení.“⁴

Křesťanství je z podstaty misijním náboženstvím. Po prvních zámořských objevech nových území vyplýval imperativ spásy nevěřících duší a v době kolonialismu si mimo jiné zvětšit pole působení v koloniální správě a získávání nových území. Misionáři, když pomíneme samotné šíření víry, také působili jako první antropologové v terénu, kteří studovali a popisovali obyvatelstvo.

Téma fenomén křesťanství v Jižní Koreji jsem si vybrala hned z několika důvodů. O východní Asii se zajímám již mnoho let a mám tedy povědomí o historii a společnosti států Dálného východu z Katedry asijských studií působící na Filozofické fakultě Univerzity Palackého. Zadruhé jsem semestr svého studia strávila na půdě Hanshin university v Jižní Koreji, která je známá právě pro svou teologickou fakultu. Studium s naprostou většinou věřících spolužáků bylo zajímavou zkušeností a vnuklo mi to myšlenku se tímto „fenomémem“ zabývat dále.

---

¹ JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 119.

² Srov. HA, Tae-Hüng. *Guide to Korean culture*, s. 37.

³ Srov. LEDYARD, Gari a Hendrik HAMEL. *The Dutch come to Korea*.

⁴ WALDENFELS, Hans. *Fenomén křesťanství: křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*, s. 105.

Samotná Jižní Korea je místem mnohých kontrastů starobylosti a modernosti, tradičního šamanismu, konfuciánské morálky, buddhismu a křesťanství. Není nejmenší problém narazit uprostřed mrakodrapů na více než tisíc let starý buddhistický komplex a o ulici dál groteskně zářící neonový kříž. Právě proto bych se v této práci chtěla zajímat o to, co vedlo k tomuto ojedinělému křesťanskému ostrůvku a jaké jsou dopady na společnost, ve které je zhruba 20 % protestantů, 8 % katolíků a 15,5 % buddhistů ze statistiky z roku 2015.⁵ Tato čísla se mění každým rokem, což je ještě zajímavější. V posledních letech je trendem snižující se procento lidí hlásících se k buddhismu a katolictví, naopak přízní se těší protestantství a ireligiozita.

V první kapitole se budu věnovat křesťanství samotnému, stručnému historickému vývoji a charakteristice katolického a protestantského proudu křesťanské víry. K víře neodmyslitelně patří i její šíření v podobě misí. Zaměřím se tedy na jejich politiku a vývoj až do současnosti. Ve druhé kapitole představím korejský kontext jak historický, tak náboženský. Tuto část považuji za stěžejní pro výzkumné otázky, do jaké míry je korejská křesťanská tradice synkretická a jaký dopad má soužití několika náboženství na společnost. Ve třetí kapitole analyzuji vliv vyznání a hodnot na společnost. V poslední části předložím tézi, že v Asii existují i další státy s „fenomémem“ většinového křesťanského obyvatelstva a jaká je situace v sousedním Japonsku a Čínské lidové republice.

V práci jsem vynechám pravoslavnou církev z důvodu zanedbatelného počtu stoupenců v jihokorejské společnosti. Metodu pro zpracování práce jsem zvolila kompilaci literatury, analýzu článků, korejských esejů a komparaci.

Pro přepis do latinky v práci, pokud není uvedeno jinak, byla použita česká odborná transkripce.

---

⁵ Viz Příloha č. 1

1. Křesťanství západní tradice

Vývoj křesťanství je nesmírně složitý a členitý. V této kapitole bude stručně představen vývoj křesťanství. Zaměřím se na proud katolický a protestantský, se kterými bude v následujících kapitolách pracováno. Taktéž se kapitola zaměří na misie obou směrů.

Křesťanství založené Ježíšem Kristem směřovalo k dokonalejší organizaci a plnilo své poslání stát se vnějším útvarem a organizovaným životem, nejen náboženstvím.⁶ Křesťanství si brzy po svém založení začalo získávat sympatie, a to zejména proto, že obsahovalo mravní hodnoty, které v tehdejší světě chyběly bez ohledu na pohlaví a příslušnost.⁷ Apoštolské vyznání víry dodnes tvoří společný základ křesťanů Východu a Západu.⁸

Misie, původ z latinského *missio* = poslání, je podstatou křesťanské církve. Sám Ježíš Kristus pověřil apoštoly, aby ve svých misiích vyučovali, křtili, odpouštěli hříchy a slavili eucharistii.⁹ Ježíšovým úkolem pro všechny křesťany je hlásat evangelium slovem i skutkem. Laici¹⁰ jsou poslání, aby se ve společnosti zasazovali o růst Božího království mezi lidmi. Pečují o své okolí a svou vírou ho ovlivňují.¹¹

V církvi se v prvních stoletích vyskytovaly rozkoly a hereze, které vyústily v několik ekumenických koncilů.¹² V pátém století se na Efezském koncilu odštěpila Asyrská církev Východu a na Chalkedonském koncilu Starobylé východní církve. Řecko-východní a latinsko-západní myšlení se vyvíjelo již velmi dlouho různými směry v liturgii, disciplíně, dogmatu i církevní politice¹³ a roku 1054 nastalo Velké schizma Východu a Západu, zejména kvůli *filoloque*.

Vrcholný středověk byl bohatý na rozvoj duchovního života, vzniku nových řádů a hnutí. Vznikly známé řády cisterciáků, františkánů, karmelitánů, augustiniánů a mnoho dalších. Žebravé řády, založené na chudobě, byly velmi úspěšné v misiích.

---

⁶ Srov. VLADÁR, Vojtech.: *Dejiny cirkevného práva*, s. 39.

⁷ Srov. Tamtéž, s. 37.

⁸ Srov. *YOUCAT: česky : katechismus katolické církve pro mladé*, 28.

⁹ Srov. VLADÁR, Vojtech.: *Dejiny cirkevného práva*, s. 39.

¹⁰ Pokřtění lidé, kteří nejsou klerici. Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 74-75.

¹¹ Srov. *YOUCAT: česky : katechismus katolické církve pro mladé*, s. 18.

¹² Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 42.

¹³ Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 138-139.

Od 11. století se taktéž konaly křížové výpravy, které rozpory zhoršily.¹⁴ V následujících staletích se konaly pokusy o znovusjednocení církve. Na základě brestlitevská unie roku 1596 vzniklo spojení s římskokatolickou církví, ale větších výsledků sjednocení se nedosáhlo. Řeckokatolická církev tak formálně uznává hlavu papeže, ale zachovává si byzantskou liturgii, organizační strukturu s právními předpisy.¹⁵

Vznik reformace¹⁶ je velmi složitý problém, začínající již v 15. století a eskalující dalším schizmatem na 2. říšském sněmu ve Špýru roku 1529. Reformace byl mnohotvarý proces o nápravu církve a vyvedení z krize od samých základů. Univerzitní profesor Martin Luther roku 1517 přibil na dveře kostela svých 95 tezí proti odpustkům, které se rozšířily po celém nespokojeném Německu a měly ohlas i za jeho hranicemi. Ve svých tezích diskutoval vztah člověk k Bohu a věřil, že Bible, spíše než církevní autorita papeže, je rozhodující otázka víry, praxe a osobního vztahu člověka s Bohem.¹⁷ Římskokatolická církev se snažila zvrátit šíření reformační vlnou rekatolizační.

Jako předpoklady pro vznik reformace jsou především humanismus a biblicismus. Místo reformy došlo k rozdělení křesťanské církve na několik fragmentů, které se mezi sebou potíraly. Došlo tedy k vytvoření plurality netolerantní a nekomunikující. Reformace zrušila jednotu a rozštěpila náboženství konfesijně.¹⁸

Tridentský koncil (1545-1563) byl svolán s cílem reagovat na protestantskou reformaci katechismem, posílit postavení papeže a vnitřní obnovu církve. Papeži šlo o znovusjednocení a vyjasnění dogmatických otázek.¹⁹ „*Nebyla to kontroverzně teologická odpověď, nýbrž jasné vymezení katolické věrouky (...) bylo to vnitrocírkevní uvažování, pravá reforma.*“²⁰

Zajímavým fenoménem, který zachvátil celou Evropu, byla Velká francouzská revoluce r. 1789, která byla původně namířena proti církvi. Později se zrušily

---

¹⁴ Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 139-147.

¹⁵ Srov. NEŠPOR, Petr. Otázky a odpovědi. *Katolík* [online]. 2007, 27.4.2007 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: www.katolik.cz/otazky/ot.asp?ot=3425

¹⁶ Latinsky *reformatio*, obnovení či snaha po obnově. Srov. VLADÁR, Vojtech.: *Dejiny cirkevného práva*, s. 353.

¹⁷ Srov. ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 44.

¹⁸ Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 184-193.

¹⁹ Srov. Tamtéž, s. 220.

²⁰ Tamtéž, s. 223.

necharitativní řády a kláštery, masově se šířila sekularizace s vyvlastněním. Za těchto podmínek mohla započít výstavba nové lidové církve.²¹

Epocha obou světových válek a tlak totalitních režimů otřásla nejen lidmi, ale i církví. Reflektovaly se chyby a došlo k objevení společných základů křesťanství. Tyto zkušenosti přivedly církev k růstu ekumenismu a založení Světové rady církví. Stěžejní událostí novodobých církevních dějin se stal Druhý vatikánský koncil (1962-1965) a postava papeže Jana XXIII. Během svého pontifikátu se snažil o *aggiornamento* církve, náboženskou svobodu a otevření cesty mezináboženského dialogu, který vyvrcholil setkáními papeže Pavla VI. s patriarchou a odvolali vzájemnou exkomunikaci. Tento koncil znamenal radikální zlom ve smýšlení.²²

I v současnosti přes snahy ekumenismu dochází ke schizmatům. Ostatní křesťanské církve jsou opatrné v ekumenismu s ohledem na neporušování tradic. Moderní společnost a sociální problematiky posledních staletí s sebou nese sekularizační tendence, na které katolická církev reaguje sociálními encyklikami stanovení zásad pro orientaci v sociálních otázkách.²³

1.1. Katolicismus

Pojem katolický pochází z řeckého *kat holú*, což znamená po celém světě rozšířený, všeobecný a shrnuje podstatu vize rozšířit víru a spásu po celém známém území.²⁴

Sestavení obecné definice katolictví je plné váhání a dohadů i po 2. vatikánském koncilu. Kodex kanonického práva vymezuje katolictví takto: „*Věřící jsou ti, kdo křtem přivtělení ke Kristu stali se lidem Božím, a proto se účastní, každý svým způsobem, na kněžském, prorockém a královském poslání Krista a v souhlase s vlastními podmínkami jsou povoláni k vyplnění poslání, které svěřil Bůh církvi ve světě. Tato církev*

---

²¹ Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 243-245.

²² Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 63-64, 104-110.

²³ Srov. Tamtéž, s. 100-101.

²⁴ Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 63.

ustanovená a uspořádaná na tomto světě jako společnost, trvá v katolické církvi, kterou řídí Petrův nástupce a biskupové, kteří jsou s ním v jednotě.“²⁵

Označení katolicismus je velmi široký a obecný pojem používaný ve smyslu konfesijním a všeobecném jakožto církev Kristova a uznávají zvláštní postavení biskupa římského. Ve smyslu konfesijním začala katolická církev existovat až od Tridentského koncilu v reakci na situaci s nástupem reformačních církví. Pojem katolicismus zahrnuje církev římskokatolickou a východní církve, které uzavřely unii s Římem, avšak většinou vyplyne na mysli pouze církev s římským obřadem.²⁶

Katolická církev je přesvědčena, že její úlohou je zachránit a vést duše ke spáse a má tedy odpovědnost za vývoj světa a sociálního étosu. Taktéž je přesvědčena, že pravá církev se uskutečňuje v církvi katolické, která je jednotná s ekumenickým závazkem.²⁷ Katoličtí laici a organizace mají v šíření hodnot specifické úkoly a osvětovou funkci.²⁸ Toho dosáhli misijní politikou a „početní ztráty, způsobené reformací, byly více než vyrovnány energickou misí v zámořských kontinentech, nedávno objevených, pod ochranou katolických panovnických rodů. Tím se katolická církev stala opravdu světovou, ale teprve v nové době se vystavuje výzvě multikulturality.“²⁹ Římskokatolická církev se tak stala, co do počtu členů největší z křesťanských církví a těžiště se přesunulo především na jihoamerický kontinent.³⁰

Charakteristické pro katolictví je formulované dogma, které nepřipouští námítky, a tak vytváří hranice pro věřící. Klade se důraz na mariánský kult, apoštolskou tradici před tradicí církevní a sociálně-politické (charitativnímu) působení. Značný význam je přikládán taktéž církevnímu životu a spiritualitě. Zásada nauky katolické církve uznává dva prameny pravdy: Písma a tradici, především apoštolské, které jsou

---

²⁵ CIC, II. Kniha: Lid Boží, Část I. Křesťané, Kánon 204, §1 - 2.

²⁶ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 61-63.

²⁷ Srov. Tamtéž, s. 104-105.

²⁸ Srov. Tamtéž, s. 99-100.

²⁹ Tamtéž, s. 63.

³⁰ Srov. CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.gordonconwell.edu/ockenga/research/documents/2ChristianityinitsGlobalContext.pdf

navzájem těsně propojeny. Nástrojem předávání zjevné pravdy jsou svěřeny magisteriu pod vedením Ducha svatého.³¹ Je potřeba vážit si i tradice jako pramene víry.³²

Struktura organizace je podvojná: duchovní a pozemská důsledně organizovaná shora dolů. Tato církev je hierarchicky uspořádaná a má čtyři úrovně úřadů, které smí vykonávat jen ti, kteří obdrželi pověření a jsou vysvěceni. Základní jednotkou je diecéze v čele s diecézním biskupem.³³ Nejvyšší postavou je papež, který tuto moc získává *iure divino*, magisteria církve a vykonává především světicí pravomoc.³⁴ V západní katolické církvi se duchovním může stát jedině muž určitého věku a bere na sebe závazek celibátu.³⁵

Základem bohoslužebného života je mše svatá, jejíž součástí je vždy homilie a eucharistická oběť a slouží se v neděli a svátky. Liturgie byla reformována v kontextu 2. vatikánského koncilu, která by se dala shrnout jako *laicizace, demokratizace, komunikace, zesrozumitelnění, zdůraznění Slova a větší diverzita obřadu*.³⁶ Život katolíka je protkán sedmi svátostmi, kterými je zprostředkována Boží milost. Jsou jimi křest, biřmování, eucharistie, pokání, svátost pomazání nemocných, svěcení, manželství.³⁷

1.2. Reformované církve

V této podkapitole se budu věnovat těm reformovaným církvím, které jsou signifikantní v jihokorejské společnosti. Nejpočetnějšími jsou presbyteriáni a v menší míře metodisté.

Pojem protestantismus zahrnuje ty křesťanské církve, které přímo i nepřímo vznikly z reformace v 16. století v reakci na úpadek středověké církve. Reformační vlna se šířila po celé Evropě a úspěšná byla především na západě. V průběhu staletí se protestantské církve dále štěpily v důsledku dalších reformací při neshodách

---

³¹ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 76-77.

³² Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 221.

³³ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 64-66.

³⁴ Srov. Tamtéž, s. 68.

³⁵ Srov. Tamtéž, s. 82.

³⁶ Srov. Tamtéž, s. 85-86.

³⁷ Srov. Tamtéž, s. 88-91.

nejrůznějšího druhu a nového poznání. Snahy o spojení protestantských štěpení se projevíly zvláště pod vlivem osvícenství.³⁸ Teprve roku 1973 se dosáhlo společenství luterských a kalvinistických církví Leuenberskou konkordií.³⁹

Reformace byla mnohotvaré hnutí, probíhala paralelně s evropským humanismem a úspěšná byla jen ta, kde měla politickou podporou vrchnosti.⁴⁰ Představiteli tradiční protestantské církve, kteří přímo navazují na německého umírněného reformátora Martina Luthera, jsou zhruba ve stejnou dobu vystupující Huldrych Zwingli a Jan Kalvín. Radikálnější Zwingli vystoupil proti církvi s odmítáním okázalosti a transsubstanciační nauky. Další reformátorem francouzsko-švýcarským, byl Jan Kalvín s učením kritizující církev a feudální šlechtu, která porušuje státní i křesťanské zásady. Reformace se šířila po německy mluvících zemích, Skandinávii a zámořských koloniích.⁴¹

Charakteristické rysy protestantství jsou v mnoha bodech rozdílná od katolictví. Asi nejzákladnějšími formálními rozdíly jsou nezbytnost neustálé reformace církvi, nepřikládání významu hierarchické struktury a budování církevní struktury zdola. Nejvyšším zákonodárným orgánem v evangelických církvích jsou synody, které mohou fungovat i ve vícestupňovém uspořádání na světové úrovni. I zde je dodržen postup delegace zdola nahoru.⁴²

Církev je výtvozem Slova, nejvyšší autoritu má Bible⁴³ a jeho zvěstování a věřící jsou spaseni milostí a vírou, nikoliv skutky.⁴⁴ Neuznávají hlavu papeže, který stojí nad církví a neznají ani magisterium svěřený jednotlivci, aktuální výklad provádí

---

³⁸ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 113-115.

³⁹ [29] „Společenství mezi církvemi ve smyslu této Konkordie znamená, že církve rozdílných konfesijních pozic si na základě dosažené shody v pochopení evangelia navzájem udělují společenství ve Slovu a svátostech a usilují o co největší pospolitost ve svědectví a službě světu.“

LEUENBERSKÁ KONKORDIE: IV. Vyhlášení a uskutečnění společenství církví. *Evangnet: Nezávislý evangelický portál* [online]. Praha, 1996 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z: www.evangelnet.cz/texty:leuenberska_konkordie_vyhlaseni_spolecenstvi_cirkvi

⁴⁰ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 113.

⁴¹ Srov. Tamtéž, s. 117.

⁴² Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 127.

⁴³ Starý a Nový zákon vyjma deuterokanonických spisů.

⁴⁴ Srov. LIEBERG, Helmut. Co je církev augsburského vyznání?. *GETSEMANY: křesťanský měsíčník* [online]. Praha: Institut ekumenických studií v Praze, 1996, duben 1996, (61) [cit. 2018-03-15]. ISSN 1210 485X. Dostupné z: www.getsemany.cz/node/2006

společnou poradou.⁴⁵ Neslaví mariánský kult, naopak uchovali svátky spojené s Ježíšem. Počet svátostí v protestantských církvích je zredukován na svátost křtu a poslední večeře Páně.⁴⁶ Jako svátek se slaví výročí reformace 31. října.

Mše každou neděli slouží pastor promluvou k věřícím. Mešní oběti může provádět v katolictví pouze duchovní, kdežto v reformačních církvích může být pověřen kdokoliv, i ženy, ve kterém bylo shledáno obdarování potřebné k vykonání slavnosti.⁴⁷ Základní rozdíl mezi katolíky a protestanty v bohoslužebné otázce je problematika eucharistické oběti. V reformačních církvích se dává přednost variantě připomínky Večeře Páně.⁴⁸ Reformace odmítá myšlenku eucharistie jako obětního aktu spasení a jeho opakování za účelem milosti a smíření s Bohem. „*Je-li Kristova oběť na kříži jednou provždy daná, pak je též neopakovatelná a zcela postačitelná. Jakékoli zpochybňování této dokonalosti a postačitelnosti je podle reformátorů útokem na hlavní pilíř křesťanství – nauku o ospravedlnění pouhou milostí.*“⁴⁹ Kdežto poslední večeři lze chápat ve smyslu chval jako odpověď na Boží spásný čin.

Důležité je dodat další odlišnost od římskokatolické a řeckokatolické církve. Reformované církve jsou polycentrické a celosvětově rozšířené bez centrální a řídicí instance.

1.2.1. Luteráni

Luteránské církve jsou jeden z hlavních typů reformačních církví, který se uchytil v německy mluvících a severských zemích, Polsku, Maďarsku či v zemích Koruny české. Původně augustiniánský mnich a profesor na univerzitě ve Wittenbergu Martin Luther, byl představitelem umírněné reformace. Roku 1529 na sněmu ve Špýru přednesl své učení a protest proti zákazu reformace. O rok později bylo přijato

---

⁴⁵ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 115.

⁴⁶ Srov. Přehled křesťanských církví. *Ořík: Farníci z Ostrovačic, Říčán a Veverských Knínic* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.orik.cz/content/prehled-krestanskych-cirkvi

⁴⁷ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 94.

⁴⁸ Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 43.

⁴⁹ KOLÁŘ, Ondřej. Eucharistie - svátost jednoty: Protestantská perspektiva. *GETSEMANY: křesťanský měsíčník* [online]. Praha: Institut ekumenických studií v Praze, 2005, 2005, (163) [cit. 2018-03-15]. ISSN 1210 485X. Dostupné z: www.getsemany.cz/node/757

Augsburské vyznání víry, která hlásá zásadu „či země, toho náboženství“.⁵⁰ Luther byl umírněný, proto luteránství bylo vůči katolíkům ochotnější ke kompromisu než kalvínské církve.

Učení církve vychází z toho, že základní normou řádu a praxe je Písmo, které je samo o sobě dostatečné a dokonalé, tudíž nepotřebuje k němu nic dalšího přidávat.⁵¹ V bohoslužbě byly eliminovány některé prvky, které byly v rozporu s reformačním pojetím. Mše byly upraveny, aby vyniklo zvěstování a pozice lidu a byly integrovány bohaté zpěvy. Reformace zredukovala i počet svátostí na křest a Večeři Páně, skrze které Bůh komunikuje s lidmi. Komunikace má princip zvěstování svědectví, které ujišťuje, že se týká bezprostředně konkrétní osoby.⁵²

Luterství klade důraz na spásu *sola gratia*, nikoliv skutky, tudíž asketický život mnichů nemá v luterské reformaci uplatnění. Pravá služba je život ve světském světě. Pastýři a kazatelé nejsou vázáni celibátem, čímž „*reformace vrací manželství a rodině jejich důstojnost*.“⁵³ Základní tezí je taktéž představa, že duchovní a světská moc se nemají směšovat.⁵⁴

1.2.2. Presbyteriáni

Presbyteriánské denominace jsou v korejské společnosti nejvíce zastoupené ve společnosti, hlásící se k protestanství.

Presbyteriánské křídlo vychází z odkazu reformátora Jana Kalvína a jeho typu evangelických církví.⁵⁵ Rozšířil se po Velké Británii, kde se dále štěpil a šířil do anglických kolonií. V presbyterniích církvích panují značné rozdíly, tudíž je těžké vystihnout jejich obecnou charakteristiku. Jedná se o proudy velmi liberální až po fundamentalistické. Od luterství se liší mírou odezvy vděčnosti, která je rozvedena do životní praxe. Dalším rozdílným body je myšlenka naprosté svrchovanosti Boží milosti

---

⁵⁰ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 114.

⁵¹ Srov. Tamtéž, s. 119.

⁵² Srov. Tamtéž, s. 122-124.

⁵³ Tamtéž, s. 125.

⁵⁴ Srov. Tamtéž, s. 124-126.

⁵⁵ Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 59.

a to, že kalvinistické církve nespojuje jednotná konfese.⁵⁶ Calvinistické církve mají celosvětovou organizaci Světové společenství reformovaných církví, který má ekumenický ráz.⁵⁷

Organizačně presbyterně-synodní zřízení vedou na různých úrovních volené rady presbyterů (starších), které se sdružují do vyšších celků. Učení spočívá na zdůraznění autority Písma a spásu skrze Ježíše Krista. Bohoslužby probíhají formou kázání a čtení. Dávají přednost slavení Večeře Páně před samotnou eucharistií. Liturgie je zredukovaná, taktéž bohoslužebný prostor kostela.⁵⁸

1.2.3. Metodisté

Probuzecká hnutí jsou obrodná hnutí, jejichž sociálním pozadím probuzení je průmyslová revoluce a změny sociální, které revoluce přinesla. V době rozmachu přírodních věd bylo náboženské těžiště jistoty přesunuto do nitra jedince, na prožitek vnitřní proměny. Nový rozmach misijní a evangelizační, který klade důraz na laický život a vychází z předpokladu, že každý obrácený člen se stává misionářem. Jedná se o hnutí nadkonfesijní a mezinárodní.⁵⁹

Metodisté jsou případem probuzeckého hnutí na půdě anglikanismu spojené se jmény bratří Wesleyů a George Whitefielda, kteří se oddělili od anglikánů. Jejich úmyslem bylo probuzení anglické církve formou „*modlitebních kroužků k metodickému pěstování osobní zbožnosti*“. ⁶⁰ Odlišují se „*důrazem na osobní posvěcování, ke kterému je potřeba kromě milosti a víry také spolupráce člověka.*“⁶¹

Konstituování jako samostatný útvar se událo na půdě USA vznikem Metodistické episkopální církve. V současnosti žije asi polovina členů ve Spojených státech.⁶² Metodisté jsou evangelikální církví, která zdůrazňuje misijní průbojnost v

---

⁵⁶ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 130-131.

⁵⁷ Srov. Tamtéž, s. 129.

⁵⁸ Srov. Tamtéž, s. 133.

⁵⁹ Srov. Tamtéž, s. 156-157.

⁶⁰ Tamtéž, s. 157.

⁶¹ Přehled křesťanských církví. Ořík: *Farníci z Ostrovačic, Říčan a Veverských Knínic* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.orik.cz/content/prehled-krestanskych-cirkvi

⁶² Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 157-158.

sociální pomoci a snahy o oživení církevního společenství.⁶³ Posvěcení je chápáno velmi aktivně aktivací veškeré lidské energie a potenciálu sebeodříkáním, aby spasil své okolí. Je charakterizováno vědomou snahou o dosažení křesťanské dokonalosti, provázené subjektivním prožitkem z přijetí spásy.⁶⁴ Organizačně nemá metodismus vlastní konfesi. Věrouka spočívá na Písmu *s použitím tradice, rozumu a zkušenosti* a přepracování 39 článků a dalších dokumentech, které sepsal Wesley. Kombinuje se pevný liturgický pořádek s volnou bohoslužbou, v závislosti na konkrétní metodistické církvi, avšak většina jich slaví eucharistii. Zajímavostí je, že inaktivní členové, porušující své sliby a závazky, kteří nezjednali nápravu, jsou po pěti letech vyloučeni.⁶⁵

Uspořádání církve je na základě vazeb, kdy jednotlivé složky a útvary jsou navzájem propojeny tak, aby se mohla kontrolovat odpovědnost. Hierarchie uspořádání pokračuje v konferencích okreskovým, přes distriktní, výroční, centrální až po generální. Ke konferenčním poradám se pravidelně schází Světová metodistická rada a zároveň většina metodistických církví spolupracuje ve Světové radě církví.⁶⁶

1.3. Misie

Vliv na vývoj misí byla reformace, která začala být aktivní až po nějaké době své existence. Misijní šíření křesťanství bylo charakteristické spíše pro katolíky než nacionalistický protestantismus. Z tohoto důvodu se katolicismus hojně šířil po světě v 16. a 17. století, zatímco protestanti v Evropě bojovali o přežití a status.⁶⁷ V 19. století nastala zlatá éra zámořských katolických misí, které přejala po zhroucení španělského a portugalského koloniálního systému.⁶⁸

Jezuité byli svého času největší misijní organizací s 15 tisíci členy v roce 1626. Jejich práce spočívala v začlenění do domácí kultury. Po pokračujících neshodách a

---

⁶³ Srov. TRETERA, Rajmund Jiří a Záboj HORÁK. *Slovník církevního práva*, s. 44.

⁶⁴ Srov. FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. Vyd., s. 158-159.

⁶⁵ Srov. Tamtéž, s. 158, 161.

⁶⁶ Srov. Tamtéž, s. 158-161.

⁶⁷ Srov. ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 45.

⁶⁸ Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 265.

vysílení obranou myšlenky teritoriálního křesťanství, byl Jezuitský řád 1773 zrušen⁶⁹, a to znamenalo tragédii katolických misíí.⁷⁰

Práce Jezuitů byla v očích katolické církve kontroverzní. Projevovali úctu k domácímu obyvatelstvu, adaptovali víru skrze domácí jazyk a studium kulturního dědictví. Členové řádu projevíli velký smysl pro strategii. Stavěli sítě škol, kolejí, rezidencí a systematicky se tlačili do měst. „*Jezuité chtějí jako ambiciózní a sebevědomý řád zachránit všechny duše, bohaté i chudé lidi, urozené i poddané.*“⁷¹ Uměli domácí obyvatelstvo oslovit nenáročnou raně novověkou formou zbožností a připraveností kněží. Tato forma zbožnosti, které laici rozuměli, si získávala příznivce.⁷²

V 1. polovině 20. století Římskokatolická církev nabrala síly a znovu začala šířit misie do Asie a Afriky. Papež Pius XI. Pochopil potřebu modernizace a roku 1926 rehabilitoval jezuitskou misijní politiku a vysvěcení prvních domorodých katolických duchovních.⁷³ Cílem papeže Jana XXIII. bylo přizpůsobení metod duchovní správy, a především řešení problému akomodace. Církev má vycházet vstříc domácím kulturám a odloučeným církvím.⁷⁴

Po zklidnění situace se taktéž protestantské země jako Velká Británie a Nizozemsko začaly angažovat v zámořských obchodních a koloniálních aktivitách. Na konci 19. století tyto společnosti pracovaly na pobřeží Asie, Afriky a Latinské Ameriky a postupovaly dále do vnitrozemí. Podobnou strategii jako Jezuité měli i protestantští misionáři se zdomácněním, ale přidali ještě nutnost přeložení Bible do domorodých jazyků. „*Protestant missionaries believed in the power of the gospel in people's own language too save them for heaven, and by Ziegenbalg to improve life on earth.*“⁷⁵ K šíření víry bylo zapotřebí seznámit se s lokálními jazyky a popřípadě i vytvořit psanou podobu, kterou vyučovat na zřízených školách. Ve spolupráci s lokálními domorodci

---

⁶⁹ Později roku 1814 řád obnoven Srov. PETRÁČEK, Tomáš. *Adaptace, rezistence, rezignace: církev, společnost a změna v novověkých dějinách*, s. 29.

⁷⁰ Srov. ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 49-51.

⁷¹ PETRÁČEK, Tomáš. *Adaptace, rezistence, rezignace: církev, společnost a změna v novověkých dějinách*, s. 32.

⁷² Srov. Tamtéž, s. 33.

⁷³ Srov. FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMÉKAL. *Malé církevní dějiny*, s. 265.

⁷⁴ Srov. Tamtéž, s. 276-277.

⁷⁵ ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 53.

kromě škol také stavěli kostely. Na konci 20. století protestantští aktivisté přeložili Bibli do více než 2000 jazyků.⁷⁶

Světová konference o misiích v Edinburghu roku 1910 znamenala posun pro protestantskou misii. Sešlo se na 160 společností a mocné politiky z celého světa s pokusem o malý ekumenismus. Konference předznamenala novou éru. Sešlo se 17 nezápadních křesťanských lídrů se svými Západními protějšky a shodli se na tom, že evangelické jádro se přesunulo z euroamerického prostoru do africko-asijského. Křesťanství se začalo chápat jako celosvětové náboženství a je potřeba se přenést přes rasové stereotypy a zdůraznit rovnost.⁷⁷ *Po celou existenci církve a jejího působení probíhá neustálý dialog či souboj o to, jak co nejlépe zformulovat základní poselství křesťanské víry v jazyce a kultuře příslušného společenství, aniž by to bylo na úkor původního sdělení, či naopak na úkor srozumitelnosti a přijatelnosti.*⁷⁸

Křesťanští misionáři založili systém škol, přinesli západní vědomosti, zdravotnictví a myšlenku lidské rovnosti. Křesťanství v jakékoliv podobě je světovým fenoménem a na mnoha místech existuje ve své vlastní autentické vitální podobě. Důležité místo měly ženy, které se mohly vzdělávat a zachovat si důstojnost v kulturách, ve kterých jsou perzekuovány, například ovdověním. Jsou více zbožné, tudíž šíří víru jako laici i jako misionáři.⁷⁹

---

⁷⁶ Srov. ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 52-59.

⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 64-66, 72.

⁷⁸ PETRÁČEK, Tomáš. *Adaptace, rezistence, rezignace: církev, společnost a změna v novověkých dějinách*, s. 6-7.

⁷⁹ Srov. ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 52.

2. Korejský kontext

2.1. Historický diskurz

Dějiny Korejského poloostrova považuji za stěžejní součást této práce. Domnívám se, že právě historické události zhruba posledních 150 let mají nejmarkantnější význam v kontextu tohoto náboženského ‚fenoménu‘. Z tohoto důvodu uvedu stručný historický diskurz národních dějin s důrazem na japonskou anexi Koreje a korejskou válku až do současnosti. Pro přehlednost byla kapitola rozdělena.

2.1.1. Nejstarší období

Osídlení Korejského poloostrova se datuje do období starší doby kamenné. Od této doby se zde formovaly státní útvary a kulturní tradice pod přímými vlivy Číny a v menší míře také Japonska. Od prvního století př. n. l. postupně vznikly čtyři království, z nichž jsou významné jen tři – *Kogurjo*, *Silla*, *Päkče*. Podle nich se jmenuje toto poměrně bouřlivé období Tři království.⁸⁰ Až v 1. polovině 10. století se povedlo vládci *Wang Kon* sjednotit celý poloostrov a lze začít hovořit o počátku společných dějin jako éře *Korjō* (918-1392). Během této éry měli Korejci zvýšený zájem o konfucianismus, literaturu a Čínu celkově, ke které chovali obdiv a respekt. S Čínou udržovali harmonické vztahy prostřednictvím oficiálních návštěv a obchodu. Pro éru *Korjō* byl typický rostoucí vliv konfucianismu, přesto se učenci i obyčejný lid současně věnoval buddhismu za myšlenky, že se oba směry výborně doplňují. V následující éře *Čosōn* (1392-1897/1910) bylo toto smýšlení u učenců nemyslitelné.⁸¹

Více než celé jedno tisíciletí Korejci vyvíjeli velké úsilí, aby se nestali jednou z provincií Číny. Byli si dobře vědomi, že si nemohou dovolit postavit se Číně a Mongolům, kteří podnikali výjezdy. Snahy o vymanění z přímé *jüanské* správy⁸² by byl likvidační. Ačkoliv byl tlak Číny velký, zachovali si vlastní identitu a vstřebávali čínské vlivy, které si upravovali ku své domácí potřebě.⁸³

---

⁸⁰ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické susedství*. s. 38-43.

⁸¹ Srov. Tamtéž, s. 62-68.

⁸² Po vpádu do Číny Mongolové úspěšně svrhli vládnoucí čínskou dynastií *Sung* a nastolili vlastní dynastii *Jüan* (1274-1368). Po více než dvou desetiletích bojů s *Korjō* podepsali vazalskou smlouvu.

⁸³ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické susedství*. s. 78-79.

Koreu za éry dynastie *Čosŏn* poznamenal devastující vpád Mongolů a útok Japonců na konci 16. století, po kterých své hranice hermeticky uzavřela. Po pádu dynastie Ming 1644 byli korejští ortodoxní konfuciáni s velkou nelibostí a těžkým srdcem podřízeni Mandžům. V této době se ujala představa, že Korea má odpovědnost za zachování konfuciánských tradic a ochránit se od všeho „nekulturního“, což se udrželo až do 19. století. Vlivy konfuciánských zásad jsou v Jižní Koreji patrné až do současnosti.⁸⁴

2.1.2. Moderní dějiny

2.1.2.1. Korea versus Japonsko

Korejský poloostrov v 18. a 19. století byl v ještě větší izolaci než jejich ostrovní sousedé. Po dění v Číně a Japonsku se utvrdili v tom, že podobnou katastrofu vpádu západních mocností ve své zemi nedopustí. Veškeré snahy o proniknutí Američanů a Francouzů na poloostrov byly sice zmařeny, ovšem nečekali hrozbu z východu.⁸⁵

Japonsko si připravovalo na přelomu století půdu pro působení na Korejském poloostrově formou mezinárodních smluv, které uznávaly japonské zájmy. Japonci přiměli Korejce podepsat smlouvu, ve které sice stálo, že Korea je zcela nezávislý stát, přesto požadují dohled nad správou země. Vítězstvím v čínsko-japonské a rusko-japonské válce a následnými smlouvami, především Taft-Kacurovým memorandem⁸⁶ s USA, získali legitimitu pro budoucí kroky.⁸⁷ Poté, co byla podepsána japonsko-korejská protektorátní smlouva, impérium mělo volné pole působnosti na realizaci okupace. V průběhu let působení sílilo a eskalovalo v srpnu roku 1910 podepsáním anekční smlouvy. Japonci tak spravovali Korejský poloostrov až do své kapitulace ve 2. světové válce. Za samotné období anexe bylo spácháno mnoho zločinů na korejském obyvatelstvu, od krvavých potlačení protijaponských povstání až po snahu zničit korejskou identitu úplnou asimilací.⁸⁸ Během demise japonské nadvlády se tradiční náboženství identifikovalo jako esenciální ve vzrůstající vlně korejského nacionalismu.

---

⁸⁴ Srov. Tamtéž, s. 92-94.

⁸⁵ Srov. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. s. 133-146.

⁸⁶ Memorandum z roku 1905 mezi Japonskem a USA, ve kterém USA tiše souhlasila s okupací za respektování amerických zájmů na Filipínách.

⁸⁷ Srov. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. s. 147-153.

⁸⁸ Srov. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. s. 220-231.

2.1.2.2. Druhá korejská tragédie

Jedna hrůzná kapitola 15. srpna roku 1945 skončila, aby o pár let později započala ještě hrůznější. Při postupu osvobozenecých front nebylo možno zabránit sovětské okupaci celého poloostrova, jelikož se americké jednotky nedokázaly tak rychle přesunovat. Na schůzce v noci téhož dne bylo rozhodnuto rozdělit Korejský poloostrov na dvě části podél 38. rovnoběžky. Tento návrh překvapivě Rusové přijali.⁸⁹

Korejci prožívali euforii z nabyté svobody. Po porážce Japonska však na poloostrově vzniklo poměrně strategické geopolitické vakuum, o jehož zaplnění mělo zájem SSSR a USA. Už na Káhirské konferenci bylo dohodnuto, že „v patřičnou dobu“ získají plné osvobození, „(...) avšak velmoci v čele s Rooseveltem měly nejprve na mysli správu Koreji složenou ze čtyř mocností, která mohla trvat třeba i čtyřicet, padesát let.“⁹⁰ Nakonec byla ustanovena tato správa na dobu pěti let a sovětsko-americká komise, která usilovala o vytvoření jednotné prozatímní vlády.

Po setkání sovětsko-americké komise bylo jasné, že nebude lehké najít společné východisko s postojem pravice proti poručnictví. Sovětská politika kompletně převrátila reformami byrokratické a společenské soustavy. Tyto reformy byly uskutečněny samotnými Korejci po vizi původní levicové orientace. Kdežto americké angažmá kontrastovalo s politickým vývojem. Jednání se přesunulo na Valné shromáždění OSN. Pchjongjang však zpochybnil OSN a znovu se vše ocitlo na mrtvém bodě. OSN přistoupilo k volbám pouze v jižní části v květnu 1948, byla přijata ústava a vyhlášena Korejská republika s prezidentem *I Šŏng-manem*. Sever odpověděl volbami v srpnu a vyhlášením Korejské lidově demokratické republiky a prohlášením vlády za jedinou právoplatnou.⁹¹

Po stažení vojenských jednotek nejdříve sovětských a posléze amerických, vypukla v červnu 1950 korejská válka. Již mezi roky 1948 a 1950 vznikaly krvavé potyčky a ozbrojené srážky obou částí. Dokonce prezident *I Šŏng-man* diskutoval o vojenském tažení do KLLDR. Dodnes existují spory, kdo zaútočil první. Nicméně v

---

⁸⁹ Srov. Tamtéž, s. 241.

⁹⁰ Tamtéž, s. 244.

⁹¹ Srov. Tamtéž, s. 240-247.

červnu 1950 KLDŘ se souhlasem Sovětského svazu⁹² překročila děličí 38. rovnoběžku s myšlenkou sjednocení poloostrova pod jejich vládou. Útok byl rychlý a Jihokorejci zaskočení. Dobyli Soul během tří dnů a o několik týdnů později téměř celou republiku až na druhé největší město Pusan. Roku 1951 se finálně Spojeneckým a korejským jednotkám podařilo nepřátele zatlačit nazpět k děličí rovnoběžce. Následovalo dva roky vyjednávání příměří, které bylo podepsáno 27. července 1953 a vytvořeno demilitarizované pásmo.⁹³

Válka zničila obě země, byla zničena polovina průmyslových podniků, infrastruktury a taktěž padlo mnoho obětí v řadách vojáků a civilistů. Plošné bombardování, velice krutý teror, neustálé prchání se snahou o záchranu života svého a nejbližších na mnoho desetiletí zanechalo nepředstavitelné trauma, které se promítalo do budoucího společenského i politického vývoje. Spojené státy poskytly v rámci vojenské a hospodářské pomoci několik miliard dolarů, které v 50. letech udrželo jihokorejskou ekonomiku nad vodou v poválečném zdecimovaném období. S pomocí těchto peněz nastartovali obchod a zejména stěžejní textilní průmysl.⁹⁴

2.1.2.3. Počátky Korejské republiky a boj za demokracii

Jižní Korea byla ve svých počátcích až do konce 80. let autoritářskou zemí, která se několikrát za 40 let svého působení otřásla v základech. Po volbách byla Korejská republika shromážděním OSN uznána jako jediná právoplatná vláda Koreje. Od začátku prezident *I Šung-man* se svými odpůrci nejednal v rukavičkách. Atentáty odstranily mnoho soků i do budoucna. Taktěž se navržené zákony daly aplikovat velmi obširně, jak se hodilo pro danou situaci. Počínal si jako diktátor až do dubnové studentské revoluce 1960, kdy byl svržen. Studenti se považovali za strážce morálky s ideály demokracie, ale nikdy nebyly uplatněny v praxi. Revoluci mimo jiné podnítila rapidně zvyšující se gramotnost a vysoká nezaměstnanost. Tímto skončila první republika.⁹⁵

---

⁹² Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické susedství*. s. 148.

⁹³ Srov. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. s. 247-249.

⁹⁴ Srov. Tamtéž, s. 51-279.

⁹⁵ Srov. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. s. 251-257.

Ho Čongova prozatímní vláda navrhla novou ústavu a dvoukomorový parlament, což byl výjimečný stav. Ve volbách byl zvolen *Jun Po-sŏn* prezidentem, který se pokoušel o změny. Nicméně slabost Demokratické strany vytvořila chaos ve vládě a zemi. Druhá republika záhy vzala za své následkem vojenského puče. Mnoho mladých lidí bylo zklamáno podobou demokracie. Počáteční nadšení vystřídalo znepokojení, ekonomickou nejistotou a nejednoznačný postoj Jihokorejců k demokracii.⁹⁶

V čele konstitučního vakua stanul *Pak Čong-hŭi*. V průběhu své vlády prošel jeho režim širokým spektrem proměny od vojenského totalitarismu až po autoritativní „korejskou demokracii“. Vládl prostřednictvím vojenské junty, upevnil kontrolu, zahájil antikorupční čistky nežádoucích osob, cenzuru tajnou policii a stanné právo. Prezidentem se stal roku 1963. Slíbil přechod k civilní vládě a odvolal stanné právo. Zásadní změny v mezinárodní sféře i ekonomické faktory hrály roli v rozhodnutí navrátit zpět do legální diktatury. Musí se mu však přiznat velký ekonomický rozvoj během 70. let na úkor dělníků a nespokojenosti. Krizi ve společnosti umocňovaly vršící se problémy a ropná krize taktéž i masové demonstrace. Prezidentem zůstal v dalším volební období až do roku 1979, kdy byl zavražděn.⁹⁷

Premiér *Čchö Kju-ha* nastoupil na místo prezidenta. Slíbil novou ústavu, demokratizaci a všeobecné volby. Prvotní vlna nadšení a očekávání opět postupně opadávala a projevovaly se studentskými bouřemi. Společnost se spíše, než mocenských bojů ve vládě obávala, zda jim změnu režimu dovolí silná armáda. Odpověď byla jasná. *Čchö* rezignoval a situaci měla pod kontrolou nová junta v čele s generálmajorem *Čŏn Tu-hwanem*, který převzal ilegálně kontrolu nad Korejskou bezpečnostní službou. Demonstrace nabyly na intenzitě a *Čŏn* začal jednat vyhlášením rozšířeného stanného práva a uzavřením univerzit. Brutalita při potlačování protivládních demonstrací v Kwangdžu šokovala s obrovským počtem na životech. *Čŏn Tu-hwanova* pátá republika byla vystavena na vzoru *Pak Čong-hŭi*. Taktéž preferoval ekonomický růst na úkor politického rozvoje, a zároveň povolil politickým stranám získat větší vliv. V této strategii bylo několik vážných problémů, a především v prostředcích, kterými se ujmul moci v roce 1979. Čelil daleko razantnějším studentům a veřejné antipatii vůči režimu, která se prohloubila návrhu na svého

---

⁹⁶ Srov. Tamtéž, s. 257-260.

⁹⁷ Srov. Tamtéž, s. 260-267.

zástupce v nadcházejících volbách mnoha masovými demonstracemi. Situace se uklidnila až po vyhlášení osmibodového programu reforem a přímé volby prezidenta. Funkční období bylo zkráceno na jediné pětileté období a pravomoci zredukovány. Vítězem se stal roku 1988 *Ro Tchä-u*.⁹⁸

Změně režimu mimo jiné dopomohlo konání letních olympijských her v Soulu roku 1988. Pokračující politická nestabilita hrozila narušením olympiády, která byla pro Čonovu vládu ústředním bodem politiky. V šesté republice se Korea poprvé dočkala civilního prezidenta *Kim Jöng-sama* až ve volbách 1993. Zajímavé je také to, že *Kim Jöng-sam* (1993-1998) a jeho nástupce *Kim Tchä-čung* (1998-2003) jsou bývalí političtí vězni. Oba se pustili do změn, čistek a reforem, řešení asijské finanční krize a snahou o komunikaci s KLDK.⁹⁹

Ro Mu-hjön (2003-2008) pokračoval nadále v *Sunshine Policy* ve sbližování se Severní Koreou, reformách a vztazích s USA a Japonskem. Konzervativní prezident *I Mjöng-bak* (2008-2013) je znám pro stíhání v řadě korupčních skandálů. Snažil se pozvednout ekonomiku během světové finanční krize. Během svého mandátu upevnil vztahy se Spojenými státy a stal se tak nepopulárním. Taktéž pokračoval v *Sunshine Policy*.¹⁰⁰

Pak Kün-hje (2013-2017) se stala první ženou na postu jihokorejského prezidenta. Je dcerou diktátora *Pak Čöng-hüie* a veřejnosti byla známá již v minulosti, kdy se těšila oblibě. Voliči v ní viděli opak jejího otce, avšak byla parlamentem pro korupci sesazena, zbavena funkce a uvězněna.¹⁰¹ Současným prezidentem je od května 2017 *Mun Čä-in*. Zajímá se o lidská práva a ve svém inauguračním projevu se mimo jiné zavazuje k vyřešení bezpečnostní krize poloostrova navázáním na *Sunshine Policy* a ekonomických problémů země.¹⁰²

---

⁹⁸ Srov. ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. s. 272-278.

⁹⁹ Srov. Tamtéž, s. 304-326.

¹⁰⁰ Srov. LIM, Louisa. South Korean President Faces Mounting Pressures. *NPR* [online]. 2011, 15. 11. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.npr.org/2011/11/15/142307775/south-korean-president-faces-mounting-pressures

¹⁰¹ Srov. KOO, Se-Woong. The Choi Soon-sil Gate: The Saddest Political Drama Ever Told. *KOREA EXPOSÉ* [online]. 1. 10. 2016 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.koreaexpose.com/choi-soon-sil-gate-sad-political-drama/

¹⁰² Srov. MOON JAEIN: INAUGURAČNÍ PROJEV 국민께 드리는 말씀 [online]. 2017 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.moonjaein.com/

2.2. Náboženský diskurz

2.2.1. Šamanismus

Korejský šamanismus (무속 mugjo),¹⁰³ je souhrnné označení původní korejské lidové praxe původem ze Sibíře. Jedná se o tradiční „náboženství“, které hrálo důležitou roli od prehistorických dob až do počátku 20. století. V Rusku komunismus nedokázal vymýtít šamanismus z životního stylu. I v Koreji navzdory obrovskému tlaku konfucianismu, buddhismu a následně křesťanství nevymizelo z lidového folklóru. Z těchto premis lze odtušit jeho přežití taktéž v komunistické KLR.¹⁰⁴

Vedle šamanismu v prastarých dobách působilo „korejské náboženství“, které se nedá lehce odlišit od šamanismu a nemá ani pojmenování. Někteří autoři asi nejvíce používají označení *sindo* či *singjo* (신교).¹⁰⁵ Dodnes se lze setkat s festivaly založené na mytologii *singjo*. „V nové době je rozlišení snazší, neboť šamanismu jako takovému zbyla užší úloha sloužit jedincům a nanejvýš rodinám, zatímco prvky „korejského náboženství“ přežívají v tradicích venkovských komunit a jsou zjevné zejména v četných lidových festivalech.“¹⁰⁶ V současnosti popularita šamanismu znovu roste. Po celém poloostrově je na několik tisíc šamanských svatyní. Nejčastěji lze potkat v roli šamana ženu zvanou *mudang* a v mnohem menší míře muže *paksu*, kterých je čtyřikrát méně než žen.¹⁰⁷

Korejci věří, že duchové a božstva jsou všudypřítomní. Tyto duchy nelze chápat v evropském kontextu vnímání bohů, ale jako vyšší moci, které řídí přírodu, svět a aspekty lidských životů. Je důležité vyvarovat se rozzlobení těchto duchů. Když se stanou nějaké špatné věci, věří se, že daný člověk se znelíbil vyšší moci, která je trestá. Pro usmíření je nutná komunikace se spirituálním světem skrze šamana, kde se vyskytla chyba, a jak ji odčinit.¹⁰⁸

---

¹⁰³ V překladu znamená 무 šaman 巫 učení

¹⁰⁴ Srov. WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 236-237.

¹⁰⁵ V překladu by se dalo přeložit jako „učení či víra bohů“. 신 znamená bůh či bohové a 교 učení.

¹⁰⁶ WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 238.

¹⁰⁷ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 166.

¹⁰⁸ Srov. YANG, Jongsung. *Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'* [online]. Indiana University: Folklore Forum 21, 1988 [cit. 2018-02-28]. s. 21. Dostupné z: [www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21\(1\)%2020-40.pdf](http://www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21(1)%2020-40.pdf)

Podstatou šamanismu je především obřadní tanec kut (꺾) a rituály s ním spojené, během kterého při tanci šaman dostane do stavu extáze a naváže kontakt s nadpřirozeným světem. Zařikávání, hudba a tanec často trvají celou noc.¹⁰⁹ Lidé *mudang* vyhledávají v dobách největší krize, neštěstí či pro rady nejrůznějšího druhu. Účelem ritů nejčastěji bývá zajištění prosperity a harmonie domácnosti, ochranu před zlými silami, posvěcení zdraví a zádušní obřady. Diskutuje se také o terapeutické hodnotě *kutů*.¹¹⁰

V archaické době měl šamanismus dalekosáhlé funkce k zajištění blahobytu s komplexní mytologií. Od éry *Čosŏn* až dodnes je jejich společenský status nízký a mnoho lidí na ně pohlíží s despektem. Přesto jim jako ženám, které stály mimo společenské třídy, ve striktní konfuciánské společnosti dostávalo poměrně velké volnosti.¹¹¹

Mudang se žena stane dvěma způsoby. Buď své poslání zdědí po matce anebo si je duchové a božstva vyberou na základě mentálních předpokladů. Tyto předpoklady se projeví nejčastěji během dospívání prvním tzv. posedlostí, která se náhle objeví. „*Tento stav, kdy nemocná působí naprosto nepřičetným dojmem, může trvat několik měsíců, ale někdy i několik let. Pak příznaky náhle zmizí a žena se po iniciačním obřadu může začít věnovat šamanské činnosti. Kdyby ale přestala, okamžitě opět onemocní.*“¹¹² Věří se, že šamani jsou potomci mýtického Nebeského krále přes ženskou linii. Existují i další teorie jejich „původu“ spojeného s korejským národem. Dědičných *mudang* je minimum. Bez iniciace nemají žádný vztah k božstvům a duchům a vedou pouze rituály *kut*.¹¹³

---

¹⁰⁹ Srov. Tamtéž, s. 21-24.

¹¹⁰ Srov. WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 238.

¹¹¹ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 167.

¹¹² Tamtéž, s. 167.

¹¹³ Srov. YANG, Jongsung. *Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'* [online]. Indiana University: Folklore Forum 21, 1988 [cit. 2018-02-28]. s. 21. Dostupné z: [www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21\(1\)%2020-40.pdf](http://www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21(1)%2020-40.pdf)

2.2.2. Buddhismus

Buddhismus se po zdomácnění v Číně začal šířit dále. Příchod mahájánového buddhismu na poloostrov se datuje do 2. poloviny 4. století n. l. jako výsledek vyžádané misie. Z království *Päkče* se dále přenesl do Japonska. Ve všech třech královstvích si postupně a úspěšně získal přízeň panovníků a lidu. Období mezi 6. a 7. stoletím je považováno za vrcholnou éru, která dopomohla ke sjednocení království. Tento směr měl své postavení až do přelomu 14. a 15. století. Po příchodu konfucianismu byli nuceni se stáhnout až do poloviny století dvacátého. Došlo k poměrně harmonickému promíchání kromě šamanismu i s dalšími myšlenkovými směry jako taoismus či konfucianismus. V době největšího rozkvětu začaly vznikat první buddhistické školy a podnikaly se studijní výjezdy do Číny.¹¹⁴

Buddhismus je filosofický či náboženský směr, který se zaměřuje na vysvobození z koloběhu života. Cílem je duchovní osvícení, jenž se soustřeďuje na pochopení čtyř vznešených pravd o povaze utrpení a osmidílné stezky duchovní a morální praxe, přerušující cyklus utrpení znovuzrození, nirvány.

Buddhismus v Koreji získal specifickou podobu. Ranný buddhismus se zaměřoval na pozemské záležitosti, zároveň byl velmi ovlivňován šamanismem a mniši vykonávali obřady s barvitými rituály dle domácího tradičního šamanského stylu a své svatostánky stavěli v horách. Další, co formovalo rysy korejského buddhismu, bylo seznámení s meditativní školou *sŏn*, v Japonsku známá jako *zen*. V tomto směru buddhismu byla zavedena meditace s využitím *hwadu*,¹¹⁵ tedy dodání realizace přirozeného stavu probuzení. Toto učení předložil *Mistr Činul*. Ten zdůraznil, „že prvotní náhlé „probuzení“ samo o sobě nestačí, ale musí být dále zušlechťováno a doprovázeno praktickým uskutečněním ideálů hodných opravdového *bódhisattvy* – mravní kázní, trpělivostí, štedrostí atd.“¹¹⁶

Od poloviny 20. století v Jižní Koreji působí zhruba třicet škol a tisíce klášterů. Nejznámější a nejdůležitější školy jsou *Čogje* a *Tego*. Ke škole *Čogje* se hlásí na

---

¹¹⁴ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 190-193.

¹¹⁵ 話頭 (*hwadu*) je forma buddhistické meditace původem z čínské tradice. Mantra může být velmi obtížně přeložena jako ‚bod, za kterým je řeč vyčerpána‘.

¹¹⁶ JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 191.

několik tisíc mnichů a mnišek dodržující celibát. V kontrastu škola *Tego* dovoluje od roku 1926 sňatky svých mnichů, kteří se posléze stávají knězi.¹¹⁷

Do buddhistických klášterů chodili hledat v době své slávy útočiště a pomoc zejména aristokracie a příslušníci královského rodu. Bohužel mnoho historických svatostánků bylo zničeno během korejské války. Ve své lidové podobě v současnosti přitahuje mnoho mladých lidí i cizinců, kteří se chtějí zbavit svých problémů prostřednictvím modliteb. Mnoho klášterů nabízí meditační školení a duchovní lekce.¹¹⁸

Během okupace byly všechny nejaponské náboženské praxe zakázány se záměrem ustanovit jako jediný kult *šintó*¹¹⁹ a japonský buddhismus. Nicméně domácí myšlenkové směry přežily a jsou praktikovány dodnes. U školy *sōn* jsou rituály rovněž stejně působivé a propracované jako z dob, kdy sloužily královským dvorům.¹²⁰ Je ovšem otázkou, nakolik je buddhismem, tedy vysvobozením z koloběhu života, a nakolik je pouhou slupkou šamanismu.

2.2.3. Konfucianismus

Konfucianismus je myšlenkový směr, který si téměř nevšímá nadpřirozeného. Hlavní doménou je zajištění pořádku ve společnosti, etického a filosofického kodexu a rituálů s nimi spojených pro správný pozemský život. Číňani používají termín 儒教 ‚nauka vzdělavců‘. Ústředním učením je pět základních vztahů mezi lidmi a nutnost vychovat z chlapců ušlechtilé muže, kteří mají zachovávat předepsané cnosti spravedlivost, správné chování, vědění a ctnost lidskosti.¹²¹

Konfucianismus přišel do Koreje během 4. století a nijak podstatně se během Tří království nerozšířil. Změna nastala v období *Korjō*, který pojal ideu podřízenosti vůči Číně. Státním náboženstvím nadále zůstal buddhismus a zároveň se stát opíral ve

---

¹¹⁷ Srov. WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 248.

¹¹⁸ Srov. Tamtéž. s. 248.

¹¹⁹ 神道 (*šintó*) v překladu znamená cesta bohů, původní japonské „náboženství“.

¹²⁰ Srov. WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 245.

¹²¹ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 153-157.

správě a byrokracii o hodnoty konfucianismu.¹²² Základem byly selektivní úřednické zkoušky pro aristokratické rody. Skrze vysoké posty se odvozovala váženost rodů.

V době mongolské okupace ve 13. století se začal vzmáhat Ču Siho neokonfucianismus a zlatou éru jeho ideologie zažívala během dynastie Čosŏn. Stal se ideologickým nástrojem, který prezentoval společenský model utvrzený kodifikovanými rituály. Hierarchicky se dělila do čtyř vrstev: učenci, rolníci, řemeslníci a obchodníci. Mimo tradiční rozdělení spadali například prostitutky, řezníci či šamanky. Nejhorší postavení měli otroci, kteří byli samostatná kategorie a mohli být beztrestně zabiti. Status otroka se dědí v rodové linii. Ke konci éry Čosŏn se mohli vykoupit. Odhaduje se, že do otroctví spadala až třetina obyvatel. Byli vnímáni jako věc vlastněná intelektuální vrstvou.¹²³ Každá vrstva měla svá vlastní pravidla a úlohy. Bez otroků by se život *jangbanů* zhroutil.¹²⁴

Změna struktury společnosti i hodnoty se měnily postupně a vznikla potřeba nových zákoníků. Silně selektivní úpravy měly zpřehlednit rodinu a vztahy. Mezi prvními se reflektovaly změny v rodinném právu. Rodina, jakožto základní jednotka, je založena na jediném předku, kterého může uctívat jen nejstarší mužský potomek z přímé linie. Ten se mohl zajistit adopcí, nejčastěji přiznáním. Změnil se taktéž status žen a dívek. Ideologie zdůrazňovala rozdíly mezi pohlavími a od přírody podřízenou roli. Zákoník rozlišoval manželky hlavní a vedlejší, což v praxi znamenalo diskriminaci a izolaci. Ženy byly vždy podřízeny: nejdříve otcí, poté manželovi a posléze synovi. Od 17. století byly na rodinách manžela plně ekonomicky závislé bez práva na pozůstalost. Vdovy by se navíc neměly znovu vdávat. Se závislostí na prvorozeném v rámci dědictví jsou na tom podobně i mladší mužští sourozenci.¹²⁵

Ču Siho neokonfucianismus se stal ve své ortodoxní podobě státní ideologií v 17. a 18. století. Jakékoliv odchylky od rigidní podoby byly označovány za herezi.¹²⁶ Reakcí na striktnost a nespravedlivost sociálního řádu této ideologie byla taková, že

---

¹²² Srov. KNOTKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. s. 89.

¹²³ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 109.

¹²⁴ *Jangban* (兩班) je úřednická šlechta v Koreji, existující až do 20. století. Dělí se na civilní a vojenskou.

¹²⁵ Srov. KNOTKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. s. 93-96.

¹²⁶ Srov. WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 258-259.

mladí učenci začínali projevovat zájem o jiné myšlenkové směry, mezi nimiž bylo i v tu dobu do Koreje pronikající křesťanství.¹²⁷

Během japonské kolonizace zanikl konfucianismus jako státní ideologie.¹²⁸ Konfuciánské hodnoty přežívají v současné korejské společnosti dodnes – uctívají se předci, platí princip seniority, etiky, správného chování a vzdělanost jako předpoklad, který má pomoci naplnit společenský ideál. Učitelé mají velkou autoritu až do současnosti.¹²⁹

2.2.4. Příchod křesťanství

Evropané se poprvé dozvěděli o Číně a dalších asijských zemí vyjma Koreje ze zpráv Marca Pola. Papež Alexandr VI. rozhodl o zámořských objevitelských plavbách. Do Číny a Japonska se první misie dostaly v průběhu 16. století poji se s nimi jména jako František Xaverský a Matteo Ricci. Ricci adaptoval některé pojmy a zásady korejského myšlení pro potřeby šíření víry.¹³⁰

V 16. století se na zámořských misijních aktivitách podílela pouze katolická církev, která měla za úkol v nově objevených území dobýt a obrátit na víru. Metodu pro šíření víry využívali jezuité především akomodací. Po nastudování se snažili navázat na domácí náboženskou praxi a přiblížit se jí. Liberální praktiky však nebyly pro Řím přijatelné.¹³¹

Počátek katolictví v Koreji se oficiálně považuje rok 1784. O století a půl déle než sousední země. Korejské království bylo po více než dvě staletí izolované od okolního světa. Jediné styky byly udržovány s Pekingem, kde se seznámili s křesťanstvím. Prvním konvertitou byl mladík *I Šung-hun* a po návratu domů šířil novou víru.¹³² Křesťanství bylo po svém představení v konfuciánském světě atraktivní, jelikož hlásalo

---

¹²⁷ Srov. WALDENFELS, Hans. *Fenomén křesťanství: křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. s. 103.

¹²⁸ Srov. WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. s. 260.

¹²⁹ Srov. KNOTKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*, s. 99.

¹³⁰ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 204-205.

¹³¹ Srov. ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*, s. 39.

¹³² Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 206.

rovnost všech lidí. Už jen z tohoto důvodu byla víra s domácím systémem společnosti nekompatibilní.

Papežský výnos aktivnímu šíření bránil. Římu se znelíbilo, že pokřtění Číňani i nadále provádí obřad pro uctění předků, což znamenalo, „že když se někdo v Číně chtěl stát křesťanem, musí přestat být Číňanem.“¹³³ Tudíž pokřtěnci museli žít v neustálém strachu z prozrazení, že neuctívají kult předků. Na přelomu století byla první vlna represí a na tři sta stoupenců popraveno.¹³⁴ O pár let později byla zorganizována nové katolické seskupení. V této studijní skupině se učenci snažili porozumět a ocenit nové náboženství skrze komparaci tradiční neokonfuciánské a křesťanské filosofie. Korea je jedinou zemí, ve které byl postaven katolický kostel spontánně domácím obyvatelstvem.¹³⁵

Korejci se nedokázali vyrovnat s vládou mandžuské dynastie *Čching* a snažili se ochránit jediné správné původní konfuciánské hodnoty do budoucna místo Číny. Reakce na křesťanství byla samozřejmě velmi nelibá. Roku 1866 král *Tewongun* vydal přísný zákaz všech evropských náboženských aktivit. Na základě příkazu bylo stíháno a popraveno několik tisíc konvertitů včetně misionářů.¹³⁶ Teprve roku 1896 král *Kodžong* vyhlásil náboženskou svobodu vyznání.¹³⁷ Změna nastala až s příchodem Japonců a nastolení šintoismu a japonského buddhismu a posléze komunistického režimu v Severní Koreji.

Otevřením se světu ze své izolace začaly do země proudit na konci 19. století také protestanští misionáři z USA. Roku 1884 *Sō Sang-rjun* po svém zázračném vyléčení postavil první protestantský kostel a první americký presbyteriánský misionář vstoupil na korejskou půdu o rok později.¹³⁸

Křesťanství v Koreji vzrostlo z perzekuce, a to zejména během japonského kolonialismu. Z celé protestantské misijní práce se do popředí dostali američtí presbyteriáni. Po konci války se křesťanství masivně šířilo, stejně jako nová

---

¹³³ JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 205.

¹³⁴ Srov. Tamtéž, s. 206.

¹³⁵ Srov. History of Asian Missions. *Society of Saint Pius X: District of Asia* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.sspxasia.com/Documents/Catholic_History/For-The-Missions-Of-Asia-7.htm

¹³⁶ Srov. HA, Tae-Hüng. *Guide to Korean culture*, s. 39.

¹³⁷ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 204-207.

¹³⁸ Srov. KANG, Wi Jo. The Legacy of Horace Newton Allen: International Bulletin of Missionary Research. In: *School of Theology: History of Missiology* [online]. 1996, s. 125-128 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.bu.edu/missiology/missionary-biography/a-c/horace-newton-allen/

náboženská hnutí. Křesťanské misie byly spojeny s výstavbou škol, modernizací a vzděláváním.

Pravoslavné misie nebyly úspěšné ve východní Asii s výjimkou Japonska. Rusko-japonské války, Říjnová revoluce a občanská válka mařila jakékoliv větší misijní aktivity.¹³⁹ Pravoslavná církev přesto má devět farností po celé zemi, s hlavním sídlem v centru Soulu. Počet věřících se odhaduje na 5 tisíc.¹⁴⁰

2.2.5. Shrnutí

Je potřeba se ptát, s ohledem na vliv západního prostředí, nakolik zůstává zachována autenticita asijských hnutí či jak moc se mění.

Šamanství je pravděpodobně na poloostrově starší tradicí než buddhismus. Vzájemnému prolínání prakticky nic nebránilo z podstaty *mugjo*. Buddhističtí mniši a *mudang* mívají obvykle přátelské vztahy. Šamanské svatyně jsou vyzdobené svastikou, soškami Buddhů a dalšími prvky. Na oplátku není výjimečné najít v buddhistických kláštorech malé svatyně šamanské. „*Laičtí buddhisti přitom oceňují, že vedle cizích indických božstev mohou uctívat i dobře známá „domácí“ božstva, zatímco šamanisté napojením na buddhismus získávají pocit, že i jejich jednání má filozofický základ.*“¹⁴¹

Buddhismus je na Západě velmi atraktivním směrem. Dokáže nabídnout možnosti a odpovědi tam, kde křesťanská tradice zaostává. Svě místo v západní společnosti má zejména v období krize a dobovými postoji vůči křesťanství. „*Mystika a meditace se už staly polem společného setkávání.*“¹⁴² Buddhismus má s křesťanstvím ve své radikální podobě i výzvu k odpoutání od materiálního světa, pojetí člověka a světa. „*Zřetelněji než v obou „sousedních náboženstvích“¹⁴³ si křesťanství uvědomuje v náboženstvích Asie možnost jiných životních cest a odpovědi o smyslu, které jakožto alternativy činí z křesťanství jednu odpověď mezi mnohými.*“¹⁴⁴ Přitom až do Druhého

---

¹³⁹ Srov. LANKOV, Andréi. Why the Russia Orthodox Church had no time to win over Korea. *Russia Beyond* [online]. 2017, 2017 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.rbth.com/blogs/and-quiet-flows-the-han/2017/04/03/why-russia-orthodox-church-no-time-win-korea-733306

¹⁴⁰ Srov. ECUMENICAL PATRIARCHATE: *Orthodox metropolis of korea* [online]. Seoul [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.orthodoxkorea.org

¹⁴¹ JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. s. 169.

¹⁴² WALDENFELS, Hans. *Fenomén křesťanství: křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. s. 104.

¹⁴³ Buddhismus a hinduismus

¹⁴⁴ WALDENFELS, Hans. *Fenomén křesťanství: křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. s. 105.

vatikánského koncilu nebylo možné mluvit o dialogu mezi katolíky a buddhisty, které považovali za heretiky.

Konfucianismus se po svém zabydlení nejdříve utkal s buddhismem. Nejednalo o ideologický střet. Buddhismus byl státním náboženstvím a tvořil duchovní složku a konfucianismus ‚jen‘ složku státotvornou bez větší moci. Ačkoliv potíral herezi, některé původní obřady a rituály pro blaho státu ponechal. Vychází také z toho, že jediné správné učení je ze znalosti klasických mistrů a ritu.¹⁴⁵

V Severní Koreji byla první úspěšná misie a do roku 1945 tam křesťanství kvetlo. První vůdce Kim Ir-sen byl presbyterián a klíčoví lidé kolem něho též. „*Potom ale začala korejská válka a přišla americká armáda, takže na severu zavřeli všechny kostely – viděli církev jako předvoj americké invaze. Mnoho let tam prakticky neexistovaly církevní aktivity.*“¹⁴⁶ I přes komunistický režim se tam křesťanství udrželo, ačkoliv je komunita malá. Misionáře vnímají negativně, mají vlastní filosofii soběstačnosti. Tyto skupinky korejských křesťanů jsou do jisté míry autentické, neovlivněné západními vlivy.¹⁴⁷ Na počátku 70. let se otevřel teologický seminář, „*kde studují budoucí duchovní takzvané Korejské křesťanské federace.*“¹⁴⁸

---

¹⁴⁵ Srov. KNOTKOVÁ, Blanka. Základy asijských náboženství. s. 97-98.

¹⁴⁶ RAUS, Daniel. Náboženská a politická situace na Korejském poloostrově. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2007, 29. 11. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/vyzvy/_zprava/nabozenska-a-politicka-situace-na-korejskem-poloostrove--663660

¹⁴⁷ Srov. RAUS, Daniel. Proč je křesťanství úspěšné v Jižní Koreji?. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2009, 28. 11. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/proc-je-krestanstvi-uspesne-v-jizni-koreji--663661

¹⁴⁸ RAUS, Daniel. Náboženská a politická situace na Korejském poloostrově. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2007, 29. 11. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/vyzvy/_zprava/nabozenska-a-politicka-situace-na-korejskem-poloostrove--663660

3. Současná situace v Jižní Koreji

V Jižní Koreji je deklarována svoboda náboženství a žádné náboženství nesmí být ani státním.¹⁴⁹ Nachází se zde šamanismus, buddhismu, islámu,¹⁵⁰ konfucianismu, křesťanství a také široké spektrum nových náboženských hnutí, které společně existují v jednom státě.

Korejská republika si prošla od svého ustanovení bouřlivým vývojem politickým, ekonomickým a náboženským. Mísí se v ní asijská i západní kultura, což vedlo ke vzniku nových charismatických náboženských hnutí založených na aktuální potřebě společnosti. Hlavní příčiny nově vznikajících náboženství byly především sociální anomie od korejské války a nacionalismu po druhé světové válce. Charakteristickým rysem takových náboženství je jednota ducha a soukromé víry. V uplynulých desetiletích vzniklo několik významných hnutí s poměrně velkým potenciálem, kterým se budu věnovat později.¹⁵¹

Za posledních 40 let se náboženské trendy výrazně proměňovaly. Ze statistik sčítání obyvatel z roku 2015 žije v Jižní Koreji 51,18 miliónů obyvatel, z čehož 43,1 % se hlásilo k nějaké víře. Procentuální zastoupení věřících je následující: 19,7 % protestantů. 15,5 % buddhistů, 7,9 % katolíků a bez vyznání 56,9 %. Specifikem společnosti je, že mnozí lidé praktikují konfucianismus bez ohledu na své náboženství nebo nemají náboženskou příslušnost.¹⁵²

Jihokorejské náboženské rysy se během jednoho desetiletí hodně změnily. Ze zprávy sčítání lidu vyplývá silný růst protestantismu, který se stal nejdůležitějším náboženstvím a pokles buddhismu o zhruba 3 miliony lidí. Pokles zažívají i katolíci. Zvýšilo se naopak procento lidí nehlásících se k víře.¹⁵³

---

¹⁴⁹ Srov. KOREA, REPUBLIC OF: Diplomacy in Action. *U.S. Department of State: Diplomacy in Action*[online]. 2002 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2001/eap/8336.htm

¹⁵⁰ Minorita přistěhovalců z JV Asie a Předního Východu.

¹⁵¹ Srov. WOO, Hai-ran. *New Religious Movements in South Korea focused on Contemporary Situation* [online]. Catholic University of Korea [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.academia.edu/11970601/New_Religious_Movements_in_South_Korea_Focused_on_Contemporary_Situation?auto=download

¹⁵² Srov. THE WORLD FACTBOOK: East & Southeast Asia : Korea, South. *CIA* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>

¹⁵³ Srov. YANG, Hee-song. Is Protestantism really the biggest religion in South Korea? Making sense of the latest census. *The Dissolve* [online]. 2017, 16. 3. 2017 [cit. 2018-03-22]. Вшыерэзтэ яЖ www.thedissolve.kr/is-protestantism-really-the-biggest-religion-in-korea/?ckattempt=1

O Jižní Koreji se začalo mluvit jako o evangelické velmoci. Stala se domovem největším a nejrychleji se rozvíjejícím církvím na světě a taktéž se dostala na druhé místo v žebříčku s největším počtem vyslaných misionářů do světa hned po USA.

V roce 2009 se v Soulu konala konference o mezináboženském dialogu evropských a asijských zemí. Ministr kultury, sportu a turismu prohlásil, že „*podle něj mohou vedle sebe různá náboženství bez konfliktu existovat díky postoji Korejců, kteří je přijímají a respektují jejich různost.*“¹⁵⁴ Jenže korejská náboženská scéna není tak mírumilovná, jak se na první pohled jeví. Tisíce korejských katolíků v minulosti bylo obětmi za udržení své věrnosti a perzekuovaných buddhistů. V současnosti je očividně pro Korejce lehké vzdát se své původní víry a konvertovat. Děje se tak z důvodů například firemní politiky či manželství. Zdá se, že harmonie rodiny a korejská kultura jsou důležitější než vyznání.¹⁵⁵ Vzhledem k tomu, že korejská společnost vstoupila do multikulturního typu, by měly být multikulturní rodiny a zahraniční pracovníci bez diskriminace přijímáni.¹⁵⁶ Praxe je poměrně odlišná.

Jižní Korea je jedinou zemí světa, ve které je zhruba stejný počet buddhistů a křesťanů a zároveň je zde nejvíce konfuciánských chrámů v přepočtu na obyvatele. Viditelnými složkami náboženské praxe náleží velké škále NNH a šamanismu. Vztah mezi křesťanstvím a ostatními tradičními náboženstvími je trnitou otázkou i v současných teologických kruzích. Konzervativní protestanti hráli v historickém vývoji zásadní roli antikomunistickou a eliminovali progresivní protestantské proudy, které mnohdy nesouhlasily s režimem.¹⁵⁷

Necelých 20 % Jihokorejců se hlásí k protestanství, přesto paradoxně většina denominací hlásí výrazné poklesy členů již několik let. Ve společnosti se šíří fenomén věřících, kteří nechodí či odmítají docházet do kostela. Hledají alternativy k tomu, co

---

¹⁵⁴ RAUS, Daniel. Konference o mezináboženském dialogu v Soulu. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2009, 3. 10. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/konference-o-mezinabozenskem-dialogu-v-soulu--640075

¹⁵⁵ Srov. 결혼 때문에 개종하는 한국인 이해안돼: Korejská náboženská scéna očima jiných náboženství. *Yonhap News* [online]. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.yonhapnews.co.kr/bulletin/2011/10/24/0200000000AKR20111024179500005.HTML

¹⁵⁶ Srov. Tamtéž.

¹⁵⁷ Srov. LEE, Sung-min. A History of Religious Broadcasting in Korea from a Religious Politics Standpoint: Focusing on the Period of a Protestant Broadcasting Monopoly. In: *Journal of Korean Religion: Religion and Media in Korea* [online]. Volume 8, Number 2. University of Hawai'i Press, 2017, 10. 2017, s. 13. [cit. 2018-03-24]. ISSN 10.1353/jkr.2017.0011. Dostupné z: www.muse.jhu.edu/article/678331#f03

je nabízeno v církevních institucích. Stojí za tím rychle se měnící společnost a hledání úspěšného adaptéru, který jim zprostředkuje to, co aktuálně potřebují. Korejská náboženská scéna se neustále mění. Žádné náboženství nemůže pokračovat bez toho, aby se nezarylo ještě hlouběji do společnosti. Přesto je protestanství nejdynamičtějšími evangelizátory, stavitelé kostelů a církví, dychtiví pedagogové a silní organizátoři.¹⁵⁸

Exploze rozvoje protestantských církví s sebou neslo taktéž negativní efekty. Adaptovaly za své konfuciánské hodnoty patriarchálního systému genderové a věkové hierarchie, což má za následek málo žen na pozici pastora. Ženy se aktivně uplatňují mimo zdi ve spolcích a organizacích. Dalším negativním doprovodným jevem rozvoje protestantských církví, je silná evangelická orientace doprovázená neúctou a agresivními aktivitami vůči jiným náboženstvím, jejímž příkladem může být buddhismus.¹⁵⁹

Věkové složení křesťanů v jihokorejské společnosti poměrně jasně odráží politický režim. Z přílohy č. 3 je zjevné, že lidé narození ve 20.-50. letech jsou ze 60 % procent věřících, což odpovídá období vzruchu protestantského vzdoru jako reakce na japonskou asimilační politiku a polarizace Korejského poloostrova. Jak vyplývá z grafu, počet věřících ve společnosti s mladšími ročníky upadá, když komparujeme hodnoty ze sčítání z roku 2005 a 2015. Překvapivě počet teenagerů, hlásících se k víře, mírně roste, což může být způsobeno online dotazníkem a jiným vnímáním náboženské afiliace.

Těžiště křesťanství se přesouvá na Jižní polokouli a do Asie. Dle statistik *Center for the study of global christianity* se do první desítky zemí, které vyslaly nejvíce misionářů, řadí na druhém místě Brazílie a na devátém Indie. Jižní Korea se v roce 2010 umístila na 6. místě. Ve svých cílových destinacích tito „nováčci“ pracují se svými národy v diaspoře a zároveň se snaží zasáhnout obyvatelstvo přijímající země

---

¹⁵⁸ Srov. YANG, Jongsung. *Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'* [online]. Indiana University: Folklore Forum 21, 1988 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: [www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21\(1\)%2020-40.pdf](http://www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21(1)%2020-40.pdf)

¹⁵⁹ Srov. MIN, Pyong Gap. Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements. In: *Asian American Theological Forum* [online]. Vol. 4 No. 2. 2014, 31. 10. 2014 [cit. 2018-03-18]. ISSN 2374-8133. Dostupné z: www.aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements/

svou činností.¹⁶⁰ Hlavními zeměmi, kam jsou Korejci posíláni, jsou Čína, USA, Japonsko, Filipíny, Rusko, Německo, Thajsko, Indonésie, Indie a Kanada.¹⁶¹

Protestantské misionářské hnutí v Koreji a samotný počet zámořských misionářů stoupá. Ačkoliv od přelomu tisíciletí docházelo k útlumu vyslanců, přesto představují jednu z nejrychleji rostoucích misionářských hnutí na světě. Z útlumu vyplývá, že se změnila struktura práce a spíše pracují na již existujících strukturách.¹⁶² Problémem přílišné evangelizace korejské společnosti spočívá v takových misijních aktivitách, které jsou mnohdy agresivní, necitlivé a neuctivé k místním kulturám a se zdánlivě malým zájmem o sociální problémy.¹⁶³

3.1. Teorie vysvětlující fenomén

Mnoho autorů si kladlo stejnou otázku: co stojí za tímto náboženským fenoménem, zatímco v Číně a Japonsku je situace opačná? Odpověď je složitá a komplikovaná. Většina z níže zmíněných autorů se shodne na tom, že pevné křesťanské základy byly položeny s příchodem protestantských misionářů kolem období japonské kolonizace, ale je tomu opravdu tak?

Katolictví a protestanství mělo zcela jiný průběh a osudy, které podtrhují roli geopolitických faktorů. Katolicismus přišel na území Korejského poloostrova v době 18. století. Za neúspěchem stojí spojení s mezinárodní mocí, která představovala hrozbu pro korejskou národní bezpečnost a vlnám perzekucí. Pokud se spojení se

---

¹⁶⁰ Srov. CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. s. 76. Dostupné z: www.gordonconwell.edu/ockenga/research/documents/2ChristianityinitsGlobalContext.pdf

¹⁶¹ Srov. MOON, Steve Sang-Cheol. The Protestant Missionary Movement in Korea: Current Growth and Development. *Sage Journals: International Bulletin of Mission Research* [online]. 2008, 2008, **32**(2), s. 59 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.journals.sagepub.com/doi/10.1177/239693930803200202

¹⁶² Srov. MOON, Steve Sang-Cheol. The Protestant Missionary Movement in Korea: Current Growth and Development. *Sage Journals: International Bulletin of Mission Research* [online]. 2008, 2008, **32**(2), s. 59-64. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.journals.sagepub.com/doi/10.1177/239693930803200202

¹⁶³ Srov. MIN, Pyong Gap. Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements. In: *Asian American Theological Forum* [online]. Vol. 4 No. 2. 2014, 31. 10. 2014 [cit. 2018-03-18]. ISSN 2374-8133. Dostupné z: www.aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements/

Západem ukázalo jako pád katolicismu, tato stejná aliance byla přínosem protestantismu.¹⁶⁴

Základním kamenem jsou geopolitické sítě a jejich difuze. Násilné otevření se světu mělo za následek nerovnoprávné smlouvy.¹⁶⁵ Když Čína podlehla Evropanům, Korejci podlehli nejistotě a zpochybňovali sílu konfucianismu a buddhismu. Ani jeden proud nedokázal plně ochránit národní tradici. „*To vedlo k velké nejistotě a zřejmě je to důvod, proč Korejci hledají něco silného, aby se dokázali bránit,*“¹⁶⁶ odpověděl na otázku úspěšnosti křesťanství v rozhovoru pro Český rozhlas profesor *No Jong-sun*.

V korejském případě bylo geopolitickou hrozbou Japonsko. Tyto smlouvy a hrozby vyprovokovaly nacionalistické reakce. Během kolonizace byla křesťanská víra nekompatibilní s japonskými plány a potlačována stejně jako domácí šamanismus, *singjo* a korejský buddhismus. Během japonské koloniální nadvlády, byl sever korejského poloostrova nejvíce industriálně rozvinutým regionem, který horlivě přijímal protestantské misionáře a západní znalosti, které jim rozšiřovaly pohled na svět. Křesťanství a nacionalismus se tak staly vyjádřením nesouhlasu s japonským utlačováním, japanizací a počet konvertitů rostl.¹⁶⁷

Po propuknutí války proudily jižně vlny válečných uprchlíků. Sever byl rozvinutý a před válkou se zde nacházelo většinové procento křesťanů. Po korejské válce se společnost proměnila proporcčně. Jedním z dalších možných vysvětlení masivnějšího růstu počtu křesťanů, je právě severokorejské uprchlictví na jih a působení věřících amerických vojenských jednotek. Mnoho korejských věřících

---

¹⁶⁴ Srov. KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 390-391. [cit. 2018-03-16]. DOI: 10.1086/599246. Dostupné z: www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/599246

¹⁶⁵ Srov. KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 397-398. [cit. 2018-03-16]. DOI: 10.1086/599246. Dostupné z: www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/599246

¹⁶⁶ RAUS, Daniel. Proč je křesťanství úspěšné v Jižní Koreji?. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2009, 28. 11. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: [hwww.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/proc-je-krestanstvi-uspesne-v-jizni-koreji--663661](http://www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/proc-je-krestanstvi-uspesne-v-jizni-koreji--663661)

¹⁶⁷ Srov. KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 397-398.

emigrovalo i do Spojených států, zatímco sociální status domácích věřících v poválečném období rostl.¹⁶⁸

V 60. letech se zdálo a předpokládalo, že buddhismus bude populárnější z historických a kulturních důvodů. Korejské sčítání lidu naznačuje, že v roce 1962 pouze 2,8 % a 2,2 % lidí v Jižní Koreji byli protestanti a katolíci. Buddhistů v té době bylo 2,6 % a celkové zastoupení religiózních lidí ve společnosti bylo jen necelých 10 %. Zbytek byl buď ireligiózní nebo praktikoval šamanismus či domácí konfuciánské oltářové kultury. Čísla se začala drasticky měnit v polovině 80. let a později se zase zmírnila.¹⁶⁹

Profesor *Pjong Gap-min* vysvětluje křesťanský fenomén masovou urbanizací a vykořeněnými lidmi, kteří hledali psychologickou útěchu a sociální služby. Buddhisté se stáhli do hor a tím měli minimální vliv na potřeby lidí v měnící se společnosti. Předkládá i druhou možnost fenoménu expanze protestantů mezi lety 1962 a 1985. Buddhisté se přesídlili do měst, kde poskytovali ubytování a služby migrantům po vzoru křesťanské charity. V té době též došlo k silné evangelické orientaci amerických misionářů a růstu počtu církví, které měly pozitivní efekt na modernizaci a industrializaci svými službami, komplexním vzděláváním i pro ženy.¹⁷⁰

Dalším z možných důvodů úspěchu je i to, že na protestanty nejsou kladeny takové požadavky jako na katolíky, kteří musí prokázat, že zvládli katechismus či docházet ke zpovědi alespoň dvakrát ročně. Vysoké nároky, zdá se, odrazují lidi z nejhudších vrstev a bez vyššího vzdělání.¹⁷¹

Při sčítání lidu v roce 2005 došlo k významnému nárůstu lidí hlásících se ke katolicismu. *Jang Hüi-song* představil teorii profesora korejských studií *Wak Sung-dōka*, která stojí za tak rapidní proměnou ve společnosti. Ve formuláři pro rok 2005 se

---

¹⁶⁸ Srov. HA, Tae-Hüng. *Guide to Korean culture*, s. 62.

¹⁶⁹ Srov. MIN, Pyong Gap. Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements. In: *Asian American Theological Forum* [online]. Vol. 4 No. 2. 2014, 31. 10. 2014 [cit. 2018-03-18]. ISSN 2374-8133. Dostupné z: www.aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements/

¹⁷⁰ Srov. MIN, Pyong Gap. Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements. In: *Asian American Theological Forum* [online]. Vol. 4 No. 2. 2014, 31. 10. 2014 [cit. 2018-03-18]. ISSN 2374-8133. Dostupné z: www.aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements/

¹⁷¹ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 199.

proměnily položky *křesťan (katolík)* a *křesťan (protestant)*. Tato změna měla jistě „na svědomí“ tento výkyv, který se při dalším sčítání 2015 vrátil do reálnějších hodnot.¹⁷²

Dále dodává, že za náhlým poklesem lidí, kteří se hlásí k buddhismu a víře celkově, stojí změna metodologie. Za poklesem buddhistů stojí fenomén "kulturních buddhistů", kteří navštěvují chrám jen několikrát ročně. Sčítání 2015 bylo prováděno nejdříve online a dodatečně osobní návštěvou uživatelů, kteří dotazník nevyplnili online. Argumentuje to tím, že online verze mohla zvýšit počet mladistvých respondentů, kteří pojmají náboženství jinak než starší generace. Papírovou verzi mohlo ovlivnit stále aktuálnější sociální problém domácností o jednom členu, kteří „*may well have answered differently to traditional households, which tend to see the whole family as sharing one religion.*“¹⁷³

3.1.1. Politika

Křesťanství je asociováno s modernizací politickou a sociální, urbanizací společnosti, vzdělaností, ekonomickým růstem a materialismem. Oba křesťanské proudy poskytly první, a právě ten nejdůležitější podnět k modernizaci. Obohatily společnost o klíčové hodnoty jako jsou lidská práva, svoboda, demokracie či rovnost. Nedílnou součástí dynamiky křesťanství byla jeho „koreanizace“.¹⁷⁴ „*These two factors have combined to ensure Christianity's preeminence in South Korea in spite of rapid modernization, manifesting the continuing relevance and importance of religion in the lives of people in a contemporary setting, while challenging the notion that modernization inevitably leads to the decline of religion.*“¹⁷⁵

V době 40. a 50. let byla protikomunistická nálada neoddělitelná od protestantismu: stát se křesťanem znamenalo být antikomunistou. Důležitá byla

---

¹⁷² Viz. Příloha č. 3

Srov. YANG, Jongsung. *Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'* [online]. Indiana University: Folklore Forum 21, 1988 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: [www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21\(1\)%2020-40.pdf](http://www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21(1)%2020-40.pdf)

¹⁷³ Srov. YANG, Jongsung. *Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'* [online]. Indiana University: Folklore Forum 21, 1988 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: [www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21\(1\)%2020-40.pdf](http://www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21(1)%2020-40.pdf)

¹⁷⁴ Srov. KIM, Andrew Eungi. *Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea: Cross Currents* [online]. Association for Religion and Intellectual Life, 2000, 2000, 1-4. Dostupné také z: www.web.archive.org/web/20140110190338/http://koreamosaic.net/articles/syncretism.pdf

¹⁷⁵ Tamtéž, 1.

expanze protestantské misionářské náboženské činnosti v kontextu americké propagandy studené války. V tomto kontextu byla "mise" mimo čistě náboženskou činnost „and such programming served the interests of the US's hegemonic expansion“.¹⁷⁶ Z tohoto důvodu hráli protestanti vedoucí úlohu v politické sféře i přes to, že náboženství nesmí být provázáno se státními záležitostmi, a amerických antikomunistických propagandistických cílů. Toto bylo strategií pro získání dominantního postavení v politice náboženství od 60. do 80. let.¹⁷⁷

Nedílnou složkou úspěšnosti je i role křesťanské sociální a politické aktivity v protestantském případě.¹⁷⁸ Snahy zahraničních misionářů se spojily v nacionalistické věci korejských protestantů založením YMCA,¹⁷⁹ která přinesla křesťanství k nižším třídám Korejců. Tato vrstva hrála důležitou roli v hnutích nacionalistických protestantských skupin a demonstracích.¹⁸⁰ Církev podporovala demokratická hnutí oproti vojenské autoritativní vládě, kterou konfrontovaly. Staly se tak prominentní, potencionální politickou silou, jenž prosazovala demokracii. Téměř polovina politiků mezi lety 1952 až 1962 byli protestanti a první prezidenti zvolení po roce 1988 taktéž v době, kdy procento protestantů ve společnosti bylo menší než pět.¹⁸¹ Křesťanství bylo vnímáno během opresivní vlády příznivě a předpokládá se, že mnozí konvertovali z důsledku těchto změn.¹⁸² Během pro-protestantského režimu získali jihokorejští

---

¹⁷⁶ LEE, Sung-min. A History of Religious Broadcasting in Korea from a Religious Politics Standpoint: Focusing on the Period of a Protestant Broadcasting Monopoly. In: *Journal of Korean Religion: Religion and Media in Korea* [online]. Volume 8, Number 2. University of Hawai'i Press, 2017, 10. 2017, s. 14 [cit. 2018-03-24]. ISSN 10.1353/jkr.2017.0011. Dostupné z: www.muse.jhu.edu/article/678331#f03

¹⁷⁷ Srov. Tamtéž, s. 14-26.

¹⁷⁸ Srov. KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 366. [cit. 2018-03-16]. DOI: 10.1086/599246. Dostupné z: www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/599246

¹⁷⁹ YMCA: Young Men's Christian Association, křesťanská organizace založená 1844 v Londýně.

¹⁸⁰ Srov. KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 396. [cit. 2018-03-16]. DOI: 10.1086/599246. Dostupné z: www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/599246

¹⁸⁰ Srov. KIM, Andrew Eungi. *Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea: Cross Currents* [online]. Association for Religion and Intellectual Life, 2000, 2000, 1-2. Dostupné také z: www.web.archive.org/web/20140110190338/http://koreamosaic.net/articles/syncretism.pdf

¹⁸¹ Srov. LEE, Sung-min. A History of Religious Broadcasting in Korea from a Religious Politics Standpoint: Focusing on the Period of a Protestant Broadcasting Monopoly. In: *Journal of Korean Religion: Religion and Media in Korea* [online]. Volume 8, Number 2. University of Hawai'i Press, 2017, 10. 2017, s. 15 [cit. 2018-03-24]. ISSN 10.1353/jkr.2017.0011. Dostupné z: www.muse.jhu.edu/article/678331#f03

¹⁸² Srov. KIM, Andrew Eungi. *Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea: Cross Currents* [online]. Association for Religion and Intellectual Life, 2000, 2000, 1-2.

protestanti zvláštní výhody, zatímco jiné náboženství podléhaly autoritářské kontrole režimu.¹⁸³

3.1.2. Šamanismus

Slabostí domácího lidového náboženství *singjo* a buddhismu se jeví to, že po několika staletích potlačování, se nestaly státním náboženským systémem, na rozdíl od Japonska a Číny. Tato slabost ponechala volné pole působnosti křesťanským církvím, jejichž učení bylo modifikováno pro tamní společnost. Za úspěchem křesťanského fenoménu stojí i fakt podobností mezi křesťanstvím a domácím šamanismem a *singjo*.¹⁸⁴

Protestanti přijali od domácího kultu komunikaci s duchy či důraz na plnění materiálních přání prostřednictvím modliteb. Síla tradičního šamanismu byla tak velká, že misionáři upravili a vytvořili unikátní formu křesťanství. Byly asimilovány pragmatické prvky a koncept *Hananim*¹⁸⁵ jako nejvyššího Boha křesťanství. Bylo to nutnou skutečností, jelikož *singjo* a šamanismus utvářel základní mentální a náboženský světónázor Korejcům po několik tisíciletí, kterým se podřídil buddhismus a dokonce křesťanství.¹⁸⁶

Šamanismus a křesťanství odhaluje dosud neprozkoumanou, avšak zřetelnou provázanost mezi šamanismem a duchem kapitalismu, který klade důraz na hmotné úspěchy jako nejvyšší cíl jeho víry. Zdá se, že šamanismus má taktéž vliv na ekonomickou aktivitu Korejců v tom, jak tvrdě pracují, aby si uvědomili, že jejich přání a dotazy u šamanek se týkají materiálního prospěchu. Tímto způsobem se šamanské

---

¹⁸³ Srov. LEE, Sung-min. A History of Religious Broadcasting in Korea from a Religious Politics Standpoint: Focusing on the Period of a Protestant Broadcasting Monopoly. In: *Journal of Korean Religion: Religion and Media in Korea* [online]. Volume 8, Number 2. University of Hawai'i Press, 2017, 10. 2017, s. 13.

¹⁸⁴ Srov. KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 366. [cit. 2018-03-16]. DOI: 10.1086/599246. Dostupné z: www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/599246

¹⁸⁵ Hananim (한anim) – pán Nebes, Bůh v nebi, Nejvyšší vládce.

¹⁸⁶ Srov. KIM, Andrew Eungi. *Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea: Cross Currents* [online]. Association for Religion and Intellectual Life, 2000, 2000, 1-3. Dostupné také z: www.web.archive.org/web/20140110190338/http://koreamosaic.net/articles/syncretism.pdf

hodnoty zdají být v souladu s kapitalismem jako protestantskou etikou nebo individualismem.¹⁸⁷

3.2. Buddhismus

Vztahy mezi protestanty a buddhisty nejsou pozitivní a vnímají se navzájem jako hrozbu. Počet protestantů poprvé překonal počet lidí hlásících se k buddhismu a jejich procentuální zastoupení postupně roste, zatímco u buddhistů klesá.

Během diktátorského režimu pětiletý hospodářský plán, který byl mimořádně úspěšný, zahrnoval též nebývalý růst církve.¹⁸⁸ Rapidně se expandující počet protestantů z této doby si mimo jiné adoptoval autoritářské metody proselytismu.¹⁸⁹

Křesťané a buddhisté mají ve společnosti a politice vliv i přes to, že v Koreji platí striktní oddělení politiky a náboženství. Problém může nastat v případě, když prezident polarizuje politiku svým náboženským přesvědčením, jako tomu bylo v případě presbyteriánského konzervativního pastora a prezidenta *I Mjōng-baka* (2008-2013). Presentování své soukromé víry a obklopení se vybranými lidmi, bylo trnem v oku nejen buddhistům, ale i sekularistům a řadě křesťanů.¹⁹⁰

Když byl v prosinci 2007 zvolen prezidentem, nejen buddhisté projevíli svůj nesouhlas a varování před konzervativními protestantskými církvemi, které podporovaly svého konzervativního kandidáta. Buddhističtí mniši a laici se politicky

---

¹⁸⁷ Srov. KIM, Andrew Eungi. *Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea: Cross Currents* [online]. Association for Religion and Intellectual Life, 2000, 2000, s. 3. Dostupné také z: www.web.archive.org/web/20140110190338/http://koreamosaic.net/articles/syncretism.pdf

¹⁸⁸ Srov. REYNALDS, Jeremy. *Shamanistic Influences In Korean Pentecostal Christianity: An Analysis*. *Cult Education Institute* [online]. New Jersey, 2000, 2000 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: www.culteducation.com/group/1279-voido-full-gospel/22504-shamanistic-influences-in-korean-pentecostal-christianity-an-analysis.html

¹⁸⁹ Srov. CHOE, Sang-hun. *Religious peace under threat in South Korea*. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2008, 14. 10. 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.nytimes.com/2008/10/14/world/asia/14iht-buddhist.1.16935374.html?pagewanted=all&r=0&module=ArrowsNav&contentCollection=Asia%20Pacific&action=keypress&region=FixedLeft&pgtype=article

¹⁹⁰ Srov. RAUS, Daniel. *Politika a náboženství v Jižní Koreji*. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2011, 30. 7. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/zprava/daniel-raus-politika-a-nabozenstvi-v-jizni-koreji--923411

zmobilizovali a zvedla se vlna protestů za diskriminaci ostatních církví a náboženství, což je věc u korejských buddhistů nevídaná.¹⁹¹

Mluvčí největšího buddhistického řádu *Džogje* řekl: „*Religious peace in our country is being threatened by those who dream of turning it into a medieval Christian kingdom through a church elder-president.*“¹⁹² Na druhou stranu bylo právě křesťanství, které přineslo modernu a demokracii, zatímco buddhismus tiše existoval v horách spíše jako kulturní dědictví.

Protestanští fundamentalisté došli až do radikálního bodu vandalismu buddhistických svatostánků¹⁹³ a při svých bohoslužbách k tomuto činu vyzývají.¹⁹⁴ „*Buddhist monks are wasting their time. They should convert to Jesus. Is there any Buddhist country in the world that is rich?*“¹⁹⁵ Přesto jako jediná země na světě oslavuje narození Buddhy státním svátkem. S ohledem na tuto skutečnost není snad překvapující, že koncept biblického požehnání byl nakonec v korejské církvi zkreslen.

3.3. Nová náboženská hnutí

Východní Asie byla ve 20. a 21. století semeništěm nových náboženských hnutí více či méně kontroverzních, synkretických, s dosahem lokálním a celosvětovým. Zvyšující se popularita nových náboženských hnutí, která reflektují a nabízejí měnicí

---

¹⁹¹ Srov. CHOE, Sang-hun. Religious peace under threat in South Korea. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2008, 14. 10. 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.nytimes.com/2008/10/14/world/asia/14iht-buddhist.1.16935374.html?pagewanted=all&r=0&module=ArrowsNav&contentCollection=Asia%20Pacific&action=keypress&region=FixedLeft&pgtype=article

¹⁹² Tamtéž.

¹⁹³ Srov. Korean Christians Vandalize and Burn Buddhist Temple. In: *YouTube* [online]. 2008, 28. 11. 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.youtube.com/watch?v=8hZEunqnPY4&list=PLV5CJBLjghBEmUvXi0tCZ2P79MQikFFhR&index=3

¹⁹⁴ Srov. S. Korean christians praying for Buddhist temple to collapse. In: *YouTube* [online]. 2007, 11. 8. 2007 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.youtube.com/watch?v=uGQzS7RA9zU&list=PLV5CJBLjghBEmUvXi0tCZ2P79MQikFFhR&index=1

¹⁹⁵ CHOE, Sang-hun. Religious peace under threat in South Korea. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2008, 14. 10. 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.nytimes.com/2008/10/14/world/asia/14iht-buddhist.1.16935374.html?pagewanted=all&r=0&module=ArrowsNav&contentCollection=Asia%20Pacific&action=keypress&region=FixedLeft&pgtype=article

se náboženské potřeby v jihokorejské společnosti. Jedná se zejména o snahu individualizovat, subjektivizovat formu spásy či náboženství.¹⁹⁶

Hnutí a církve, které byly protikomunistické, získaly značný vliv. Roku 1860 se na Korejském poloostrově zrodilo první nové náboženské hnutí *Tonghak*,¹⁹⁷ které se brzy ustanovilo jako náboženská a politická moc v zemi a ovlivnilo budoucí hnutí. V době po 2. světové válce za těchto okolností prosperovala Církev sjednocení a mnoho dalších v 60. letech, době mohutné industrializace, spojující tradiční lidové prvky s novými náboženstvími. Rychlý růst těchto náboženství je důsledkem přehodnocení tradiční korejské kultury v 70. a 80. letech jako součást protestního hnutí proti přísné modernizaci diktátorského režimu tehdejší doby. NNH, která se v této době objevila, mají společné charakteristiky: jsou zaměřené na městské prostředí a kladou váhu na individuální spásu.¹⁹⁸

3.3.1. Církev sjednocení (Moonisté)

Církev sjednocení, hlásící se k odkazu křesťanství, byla založena roku 1954 v Soulu *Mun Son-mjonem* (1920-2012). Zakladatel tohoto synkretického charismatického hnutí se považoval za pokračovatele nedokončeného Kristova díla. V roce 2004 sám sebe korunoval "spasitelem lidstva". Od počátku byl svými následovníky uctíván jako mesiáš, a v roce 1992 získal titul na sebe. Poté, co si vzal svou druhou

---

¹⁹⁶ Srov. WOO, Hai-ran. *New Religious Movements in South Korea focused on Contemporary Situation* [online]. Catholic University of Korea [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.academia.edu/11970601/New_Religious_Movements_in_South_Korea_Focused_on_Contemporary_Situation?auto=download

¹⁹⁶ Srov. HIS TEACHINGS: Clear and

¹⁹⁷ *Tonghak* v překladu východní učení, akademické hnutí korejských neokonfuciánů jako reakce na příchod křesťanství a znalostí, známé jako *Sōhak*.

¹⁹⁸ Srov. WOO, Hai-ran. *New Religious Movements in South Korea focused on Contemporary Situation* [online]. Catholic University of Korea [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.academia.edu/11970601/New_Religious_Movements_in_South_Korea_Focused_on_Contemporary_Situation?auto=download

manželku, prohlásil, že jsou “*true parents of all humanity*.”¹⁹⁹ Církev sjednocení v současnosti působí ve 192 zemích světa.²⁰⁰

Ve věku 15 let během svých modliteb zažil poprvé vizi Ježíše Krista, který ho vyzval k zasvěcení svého života Bohu a spáse lidskému pokolení. Tohoto postu se ujal hlubokými a vášnivými modlitbami, ve kterých zintenzivnil svou snahu o pravdu vyjevenou ve vizi. Ve spirituálním světě se setkal se svatými a mudrci všech náboženství a pomohli mu chápat Boha a komplexních božských vztahů s lidstvem.²⁰¹

Učení církve vychází z toho názoru, že „*Jesus had failed in his mission to purify mankind because he was crucified before being able to marry and have children*.”²⁰² Mun vidí své poslání dokončit jeho dílo skrze požehnání při masových svatebních obřadech a dětí bez hříchu z nich narozených. Manželské páry vybíral na základě dotazníků, fotografií a doporučení.²⁰³

Církev sjednocení je systém víry než náboženství. Není důležité, v co člen věří, ale důležité je, že v něco věří. Církev nahrazuje osobní spiritualitu organizovanou a je založena na myšlence polyteismu. Specifikem je to, že zdůrazňuje duchovní růst spíše zkušeností než skrze svatou knihu. V jeho učení se mísí některé prvky křesťanství, kdežto jiné popírá. Ve svém učení zve příslušníky judaismu, islámu, katolicismu a evangelismu. Církev sjednocení věří, že věřící lidé po celém světě musí spolupracovat ve vytváření spirituální a organizační jednoty, nehledě na národnost.²⁰⁴

---

¹⁹⁹ Srov. WAKIN, Daniel J. Rev. Sun Myung Moon, Self-Proclaimed Messiah Who Built Religious Movement, Dies at 92. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2012, 2. 9. 2012 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.nytimes.com/2012/09/03/world/asia/rev-sun-myung-moon-founder-of-unification-church-dies-at-92.html?pagewanted=all&r=0&mtrref=en.wikipedia.org

²⁰⁰ Srov. HIS TEACHINGS: Clear and Profound Answers to the Deepest Questions About Life. *Reverend Sun Myung Moon: His Teachings* [online]. A Project of the Universal Peace Federation, 2007 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.reverendsunmyungmoon.org/rev_moon_teaching.html

²⁰¹ Srov. Tamtéž.

²⁰² WAKIN, Daniel J. Rev. Sun Myung Moon, Self-Proclaimed Messiah Who Built Religious Movement, Dies at 92. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2012, 2. 9. 2012 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.nytimes.com/2012/09/03/world/asia/rev-sun-myung-moon-founder-of-unification-church-dies-at-92.html?pagewanted=all&r=0&mtrref=en.wikipedia.org

²⁰³ Srov. WAKIN, Daniel J. Rev. Sun Myung Moon, Self-Proclaimed Messiah Who Built Religious Movement, Dies at 92. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2012, 2. 9. 2012 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.nytimes.com/2012/09/03/world/asia/rev-sun-myung-moon-founder-of-unification-church-dies-at-92.html?pagewanted=all&r=0&mtrref=en.wikipedia.org

²⁰⁴ Srov. HIS TEACHINGS: Clear and Profound Answers to the Deepest Questions About Life. *Reverend Sun Myung Moon: His Teachings* [online]. A Project of the Universal Peace Federation, 2007 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.reverendsunmyungmoon.org/rev_moon_teaching.html

Reverend *Mun Son-mjon* a jeho církev je známá především pro požehnání a masové svatební obřady. Během svého života měl mnohdy kontroverzní vazby na náboženskou, politickou a ekonomickou sféru. *Mun* se angažoval jako kontroverzní podnikatel nejen v Jižní Koreji přes stavebnictví, školství, zdravotnictví či sport a financování politické strany. Za svůj život založil několik občanských organizací a financoval noviny v USA, Koreji, Japonsku, Řecku, Argentině, Uruguayi a mnoho dalších s odůvodněním že „*pursued those activities mainly to lend legitimacy to his movement, known as the Unification Church*“²⁰⁵

---

²⁰⁵ WAKIN, Daniel J. Rev. Sun Myung Moon, Self-Proclaimed Messiah Who Built Religious Movement, Dies at 92. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2012, 2. 9. 2012 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.nytimes.com/2012/09/03/world/asia/rev-sun-myung-moon-founder-of-unification-church-dies-at-92.html?pagewanted=all&r=0&mtrref=en.wikipedia.org

4. Asie a křesťanství

Svět byl více religiózní v roce 2010 než o 40 let dříve a počet věřících bude pravděpodobně i nadále růst. K roku 2010 žilo v Asii celkem 15,2 % světových křesťanů,²⁰⁶ z nichž jich kolem 80 % žilo v Čínské lidové republice a předpokládá se růst počtu věřících.²⁰⁷

Asijský kontinent je plný překvapení a různorodosti a bude tomu tak i nadále. Jedná se o nejzaldněnější kontinent, ale zároveň nejméně pokřesťanstvený. I přes kompetici čtyř hlavních světových náboženství na jednom kontinentu se u křesťanství nadále předpokládá rychlejší růst než u ostatních náboženství.²⁰⁸ Zároveň se předpokládá celosvětové snížení počtu nevěřících v důsledku oživení buddhismu, křesťanství a čínských lidových náboženství.²⁰⁹

Během války se domorodí obyvatelé seznámili s vojáky křesťany, kteří napomohli šíření i po svém odchodu. Od konce 2. světové války misijní aktivity navázaly na předešlé působení a rozprostřely se po celé Asii.²¹⁰

Neustálou výzvou pro asijské křesťany bylo samotné bytí křesťanem a Asiatem zároveň. Dalším bodem bylo, že domorodí obyvatelé praktikovali více náboženství. Asi největší kolizí byl a stále je základní etický systém uctívání předků. Velkým krokem zpět byla taktéž teologie misí – zavržen bude každý, kdo nebyl pokřtěn.²¹¹ „Lidé mají pocit, že změnou své náboženské vazby opouštějí své přátele, že jsou nevěrní svým předkům, že se vzdávají svých dějin. Tento problém trvá navzdory všemu našemu inkulturačnímu úsilí.“²¹² Otázkou je, jak se k těmto problémům má víra postavit a jak je sladit.

Jiný rozměr křesťanství nabízí kniha *Hledání nové spirituality: setkání křesťanství a buddhismu v dopisech misionáře v Japonsku* od Williama Johnsona.

---

²⁰⁶ Srov. CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. s. 35. Dostupné z: www.gordonconwell.edu/ockenga/research/documents/2ChristianityinitsGlobalContext.pdf

²⁰⁷ Srov. Tamtéž, s. 36.

²⁰⁸ Srov. Tamtéž, s. 34.

²⁰⁹ Srov. Tamtéž, s. 12.

²¹⁰ Srov. PORTER, Ray. *The History of Christianity in Asia. OMF International* [online]. OMF International (UK), 2014 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.omf.org/blog/2014/07/25/history-of-christianity-in-asia/

²¹¹ Srov. JOHNSTON, William. *Hledání nové spirituality: setkání křesťanství a buddhismu v dopisech misionáře v Japonsku*, s. 30.

²¹² Tamtéž, s. 37.

Knihy je sestavena z dopisů s dalšími věřícími, kteří jsou přitahováni kontemplací, ze které vyplývá, že ponořením se do studia (zen) buddhismu a hinduismu lze dospět do zcela jiné dimenze víry. V jednom dopise se vypráví o splněném úkolu misionářů a síle živých shromáždění, které Západ může jen závidět.

Vzestup nacionalismu během 20. století měl dva účinky na evangelium. Jednou z nich byla nezávislost a důstojnost národních asijských církví a druhým vlivem nacionalismu je oživení starších asijských náboženství a hledání ideologií.

4.1. Japonsko

Období 1550-1650 je pro Japonsce křesťanským stoletím. Za éry tří sjednotitelů Nobunagy, Hidejošiho a Tokugawy se Japonsko těšilo intenzivním kontaktům s představiteli evropských zemí. Významnou osobností byl František Xaverský, který několik let působil na japonských ostrovech. Po něm přišli další jezuitští misionáři. Oda Nobunaga dokonce schválil stavbu kostela. Japonci se začali pomalu dozvídat o tom, „*jak se evropské mocnosti snaží využít misionářů pro upevnění svého vlivu ve východní Asii*“²¹³ a náboženských bojích. Byly vydány dekrety se zákazem šíření křesťanství, výslechů a pronásledování. Vše skončilo 1639 úplnou izolací země až na několik otevřených přístavů pro obchod s Čínou, Japonskem či Nizozemskem.²¹⁴

Po dvou stoletích izolace se o první průniky pokoušeli ruští rybáři kolem severního ostrova Hokkaidó, ale bez velkého vlivu. Teprve roku 1853 ozbrojenými loděmi komodor Matthew Perry pronikl do Japonska s ultimátem otevřít své přístavy pod pohrůžkou bojové akce. Křesťanství bylo legalizováno až 1872.²¹⁵

Japonsko je jednou z mála zemí, ve které je marginální křesťanské obyvatelstvo s největší tradicí. Je to také jediná země ve východní Asii, ve které se nijak neproměnila čísla věřících a ani se nepředpokládá změna dlouhodobého trendu. Procento zastoupení

---

²¹³ JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 202.

²¹⁴ Srov. Tamtéž, s. 201-203.

²¹⁵ Srov. Tamtéž, s. 203.

křesťanů v japonské populaci jsou nyní 2 %, což odpovídá zhruba 2,5 milionů následovatelů.²¹⁶

Důvod je sledován v domácím *šintó* a buddhismu, které jsou jim mnohem bližší a nepřízni japonských vládců.²¹⁷ Japonsko je výjimečné pro počet nových náboženských hnutí, které se zdají být více přitažlivé a šité na míru potřebám tamní společnosti. Svůj podíl na tom má i situace dohánění evropského vzoru po násilném otevření se světu a filosofický vývoj myšlení po 2. světové válce.²¹⁸

4.2. Čína, Hong Kong, Macao, Taiwan

Křesťanské misie a obchodní styky s Portugalci se rozvinuly o něco později než s Japonskem. Nejznámější postavou spojenou s misemi byl jezuita Matteo Ricci, kterému se i přes počáteční obrovské nesnáze podařilo proniknout až do Pekingu a těšit se přízni vladaře. Vytvořil tak ideální půdu pro působení křesťanství, kterému bylo konec roku 1724. Šíření křesťanství bylo zakázáno a styky s Evropou zpřetrhány na minimum. Do té doby izolovaná Čína padla do hledáčku imperialistické Británie, která zde chtěla najít nová místa pro svou koloniální expanzi.²¹⁹

S nástupem komunismu je úspěšně potlačováno nejen „importované“ křesťanství, ale i domácí čínské náboženské systémy. Přesto počet křesťanů neúnavně roste a tradiční náboženství je těsně následuje. Zajímavé je to, že noví konvertité nejčastěji pocházejí ze vzdělaných a bojujících tříd. V rostoucí základně věřících lze vycítit, že čínští občané usilují o změnu a vláda se tomu snaží zabránit rušením, bouráním či kamerovým monitorováním kostelů. Avšak tuto rostoucí menšinu nelze úplně zkotit.²²⁰ Z toho plyne, že víra roste a prohlubuje během pronásledování.

---

²¹⁶ Srov. CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. s. 36. Dostupné z: www.gordonconwell.edu/ockenga/research/documents/2ChristianityinitsGlobalContext.pdf

²¹⁷ Srov. PETRÁČEK, Tomáš. *Adaptace, rezistence, rezignace: církev, společnost a změna v novověkých dějinách*, s. 30-31.

²¹⁸ Srov. ARMBRUSTER, Ludvík. Křesťanská filosofie v asijské perspektivě. *Teologické texty: Časopis pro teoretické a praktické otázky teologie* [online]. 2004, **2004**(2) [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.teologicketexty.cz/casopis/2004-2/Krestanska-filosofie-v-asijske-perspektive.html

²¹⁹ Srov. JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*, s. 119-123.

²²⁰ Srov. BROWN, Andrew. China doesn't want to suppress Christianity – just control it. *The Guardian*[online]. 2015, 2015 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z:

Počet křesťanů v autonomních oblastech Hong Kong a Macao je zhruba 10-15 %, přestože se jedná o bývalé evropské kolonie připojené k ČLR 1997 a 1999. Ještě menší zastoupení věřících žije na Taiwanu.²²¹

4.3. Filipíny a Východní Timor

Jihovýchodní Asie je nejvíce nábožensky různorodá část Asie. Nejpočetnější zastoupení má islám, následovaný buddhismem. Až na třetím místě v počtu stoupenců náleží křesťanství.²²²

Východní Timor je suverénní stát nacházející se vedle muslimské Indonésie. Jedná se o bývalou portugalskou kolonii, která je specifickou náboženskou anomálií. Historickým vývojem s Indonésií, invazí a státní monoteistickou ideologií vše vyústilo k masivnímu konvertování. K roku 2010 bylo 96,9 % obyvatel římskokatolického vyznání.²²³

Filipíny byly naopak španělskou kolonií po téměř 400 let, dokud vládu nevystřídala americká nadvláda až do roku 1946.²²⁴ Byly zde zřízeny vojenské základny, které byly založeny pro vysílání presbyteriánských misionářů jako rozšiřování pole mocenského a antikomunistického působení. Misijní politika kolonizace zapříčinila masivní pokřesťanštění ostrovního státu. Ke křesťanství se hlásí 90,8 % obyvatel.²²⁵

---

www.theguardian.com/commentisfree/2015/jul/30/china-christianity-removal-crosses-communist-party-churches

²²¹ Srov. CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. s. 36. Dostupné z: www.gordonconwell.edu/ockenga/research/documents/2ChristianityinitsGlobalContext.pdf

²²² Srov. Tamtéž, s. 41

²²³ Srov. *Volume 2: Population Distribution by Administrative Areas: Population and Housing Census of Timor-Leste, 2010* [online]. In: Timor-Leste Ministry of Finance, 2011, s. 311 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.mof.gov.tl/wp-content/uploads/2011/06/Publication-2-English-Web.pdf

²²⁴ Srov. The World Factbook: Philippines. *Central Intelligence Agency* [online]. CIA, 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rp.html

²²⁵ Srov. CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. s. 40.

5. Závěr

Bakalářská práce se zabývá náboženským fenoménem křesťanství v Jižní Koreji. Nejdříve jsem uvedla křesťanské dějiny a zaměřila se na konkrétní denominace, působící v této republice. Ve druhé kapitole jsem nastínila dějinný a náboženský kontext, do kterého křesťanství vstoupilo a byla pro mou práci stěžejní. Ve třetí jsem zmapovala společenskou situaci a předložila teorie vysvětlující vznik náboženské ‚anomálie‘ ve východní Asii a v poslední kapitole předložila, že Korejská republika není jediným státem v tomto regionu, ve kterém hraje křesťanství důležitou roli.

Cílem práce byla analýza několik otázek. Proč je křesťanství v Koreji? V čem katolické misie zklamaly a v čem protestantské naopak uspěly? Z jakého důvodu se zde ujalo zrovna protestantství? Jaké jsou dopady soužití několika náboženství na společnost?

Vysvětlení fenoménu expanze konvertitů ke křesťanství existuje mnoho. Práce byla postavena na domněnce, že za tímto ‚fenomémem‘ stály traumatizující události japonské kolonizace a korejské války. Během psaní jsem zjistila, že důvodem konvertování je hledání psychické záchranu po prožitých hrůzách. Příčiny jsou zcela jinde.

Američtí presbyteriánští misionáři připlouvali zrovna v době strádání pod japonskou nadvládou a protestantství se jevilo jako dobrý prostředek vzdoru násilné japanizace Korejského poloostrova. V době po 2. světové válce se konzervativní presbyteriánský proud stal neoficiálním náboženstvím, prodchnutým politickou a ekonomickou scénou, který nastartoval ekonomický růst. Zásahu na tom měly opět Spojené státy jako hlídací pes s mocenskými a antikomunistickými záměry: kdo je křesťan, nemůže být komunist. Církev a ekonomika byly jeden organismus, který vděčí za svou tygří ekonomickou sílu protestantství a diktátorství *Pak Čong-hüie*. Církev podporovala demokratická hnutí oproti vojenské autoritativní vládě, kterou konfrontovaly a staly se tak politickou silou, jenž prosazovala demokracii.

Zároveň protestantské kostely nabízely psychologickou útěchu a sociální služby lidem vykořeněným masovou urbanizací, zatímco domácí buddhismus dál tiše existoval v horách a nereagoval na potřeby lidí ve městech. V 80. letech došlo k další silné evangelické orientaci a růstu počtu církví, které měly pozitivní efekt na modernizaci a industrializaci svými službami, komplexním vzděláváním i pro ženy,

které jsou dodnes upozad'ovány silnými konfuciánskými hodnotami patriarchálního systému genderové a věkové hierarchie.

Dalším z dílčích bodů zkoumání bylo, do jaké míry je korejská křesťanská tradice synkretická a jaký dopad má soužití několika náboženství na společnost. Až na občasný antagonismus fundamentálních protestantů proti buddhistům, jsou vztahy mezi jihokorejskými katolíky, buddhisty a jinými náboženstvími kladné. Částečně kvůli synkretismu mnoha buddhistických a konfuciánských zvyků a filozofií do jihokorejského katolicismu, který je nejvíce patrný v praxi uctívání památky předků. Synkretismus je pro korejskou tradičně konfuciánskou společnost neodmyslitelný.

Jsem si vědoma, že po bližším vhledu do tohoto tématu vyvstávaly stále nové a nové otázky a možnosti zkoumání, které se dalo rovněž podpořit praktickou částí dopadu protestantských hodnot na fungování společnosti, nicméně by se rozsahem a komplexností jednalo přinejmenším o práci diplomovou. Diskusi k dalšímu bádání nabízí *Journal of Korean Religions*, ze kterého jsem mimo jiné čerpala, vycházející dvakrát ročně a nabízející nejrůznější eseje a bádání na aktuální témata.

Tento výzkum mě posunul dále v chápání celé šíře kontextu tohoto fenoménu a umožnil mi nahlédnout do historických politicko-mocenských vztahů ve východní Asii a jejich dopadů na společenskou strukturu Jihokorejců. Domnívám se, že tato práce může posloužit jako odrazový můstek pro další bádání a poodhalit ‚fenomén‘ více do hloubky.

Bibliografie

ANDĚLOVÁ, Petra, KNOTKOVÁ-ČAPKOVÁ, Blanka, ed. *Základy asijských náboženství*. Praha: Karolinum, 2005. ISBN 80-246-0994-0. (2.díl)

ČAPKOVÁ, Blanka, ed. *Základy asijských náboženství*. Praha: Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0832-4. (1. díl)

ECKERT, Carter J. *Dějiny Koreje*. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2001. Dějiny států. ISBN 80-710-6411-4.

FILIPI, Pavel. *Křesťanstvo: historie, statistika, charakteristika křesťanských církví*. 4., dopl. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2012. ISBN 978-80-7325-280-9.

FRANZEN, August, Marie KYRALOVÁ a Bedřich SMĚKAL. *Malé církevní dějiny*. Praha: Zvon, 1992. ISBN 80-711-3008-7.

HA, Tae-Hüng. *Guide to Korean culture*. 4th print. Seoul: Yonsei University Press, 1985.

JANOŠ, Jiří. *Japonsko a Korea: dramatické sousedství*. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1503-7.

JOHNSTON, William. *Hledání nové spirituality: setkání křesťanství a buddhismu v dopisech misionáře v Japonsku*. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-717-8169-X.

KNOTKOVÁ, Blanka. *Základy asijských náboženství*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2005, 156 s. ISBN 80-246-0994-0.

KODEX KANONICKÉHO PRÁVA: Codex Iuris Canonici: úřední znění textu a překlad do češtiny. Přeložil Miroslav ZEDNÍČEK. Praha: Zvon, 1994, 812 s. ISBN 80-7113-082-6.

LEDYARD, Gari a Hendrik HAMEL. *The Dutch come to Korea*. Seoul: Royal Asiatic Society, Korea Branch, 1971. Monograph series (Royal Asiatic Society--Korea Branch), no. 3. ISBN BWB6654108.

PETRÁČEK, Tomáš. *Adaptace, rezistence, rezignace: církev, společnost a změna v novověkých dějinách*. Ostrava: Moravapress, 2013. ISBN 978-80-87853-07-8.

ROBERT, Dana Lee. *Christian mission: how Christianity became a world religion*. Malden, MA: Wiley-Blackwell, c2009. Blackwell brief histories of religion series. ISBN 978-1-444-35864-3.

TRETERA, Rajmund Jiří a Zábaj HORÁK. *Slovník církevního práva*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3614-3.

VLADÁR, Vojtech.: *Dejiny cirkevného práva*. Praha: Leges, 2017. ISBN 978-80-7502-238-7.

WALDENFELS, Hans. *Fenomén křesťanství: křesťanská univerzalita v pluralitě náboženství*. Praha: Vyšehrad, 1999. Světová náboženství (Vyšehrad). ISBN 80-702-1329-9.

WERNER, Karel. *Náboženské tradice Asie*. 2., rozš. a zrev. vyd. Bratislava: CAD Press, c2009. Světové duchovní proudy. ISBN 978-80-88969-30-3.

YOUCAT: *česky : katechismus katolické církve pro mladé*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2011. ISBN 978-80-7195-495-8.

Elektronické zdroje:

ARMBRUSTER, Ludvík. Křesťanská filosofie v asijské perspektivě. *Teologické texty: Časopis pro teoretické a praktické otázky teologie* [online]. 2004, **2004**(2) [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.teologickertexty.cz/casopis/2004-2/Krestanska-filosofie-v-asijske-perspektive.html

BROWN, Andrew. China doesn't want to suppress Christianity – just control it. *The Guardian* [online]. 2015, 2015 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.theguardian.com/commentisfree/2015/jul/30/china-christianity-removal-crosses-communist-party-churches

CENTER FOR THE STUDY OF GLOBAL CHRISTIANITY. *Christianity in its Global Context, 1970-2020* [online]. Center for the Study of Global Christianity, c2013 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.gordonconwell.edu/ockenga/research/documents/2ChristianityinitsGlobalContext.pdf

COMPLETE ENUMERATION RESULTS OF THE 2005 POPULATION CENSUS. *Statistic Korea* [online]. Republic of Korea, 2006 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.kostat.go.kr/portal/eng/pressReleases/1/index.board?bmode=read&aSeq=273088

ECUMENICAL PATRIARCHATE: *Orthodox Metropolis of Korea* [online]. Seoul [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.orthodoxkorea.org/history/

HIS TEACHINGS: Clear and Profound Answers to the Deepest Questions About Life. *Reverend Sun Myung Moon: His Teachings* [online]. A Project of the Universal Peace Federation, 2007 [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.reverendsunmyungmoon.org/rev_moon_teaching.html

HISTORY OF ASIAN MISSIONS. *Society of Saint Pius X: District of Asia* [online]. [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.sspxasia.com/Documents/Catholic_History/For-The-Missions-Of-Asia-7.htm

CHOE, Sang-hun. Religious peace under threat in South Korea. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2008, 14. 10. 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.nytimes.com/2008/10/14/world/asia/14iht-buddhist.1.16935374.html?pagewanted=all&r=0&module=ArrowsNav&contentCollection=Asia%20Pacific&action=keypress&region=FixedLeft&pgtype=article

KANE, Danielle a Jung-mee PARK. The Puzzle of Korean Christianity: Geopolitical Networks and Religious Conversion in Early Twentieth-Century East Asia. *American Journal of Sociology* [online]. 2009, 2009, **115**(2), 365-404. [cit. 2018-03-16]. DOI: 10.1086/599246. Dostupné z: www.journals.uchicago.edu/doi/10.1086/599246

KANG, Wi Jo. The Legacy of Horace Newton Allen: International Bulletin of Missionary Research. In: *School of Theology: History of Missiology* [online]. 1996, s.

125-128 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.bu.edu/missiology/missionary-biography/a-c/horace-newton-allen/

KIM, Andrew Eungi. *Christianity, Shamanism, and Modernization in South Korea: Cross Currents* [online]. Association for Religion and Intellectual Life, 2000, 2000, 1-4. Dostupné také z: www.web.archive.org/web/20140110190338/http://koreamosaic.net/articles/syncretism.pdf

KOLÁŘ, Ondřej. Eucharistie - svátost jednoty: Protestantská perspektiva. *GETSEMANY: křesťanský měsíčník* [online]. Praha: Institut ekumenických studií v Praze, 2005, 2005, (163) [cit. 2018-03-15]. ISSN 1210 485X. Dostupné z: www.getsemany.cz/node/757

KOO, Se-Woong. The Choi Soon-sil Gate: The Saddest Political Drama Ever Told. *KOREA EXPOSÉ* [online]. 1. 10. 2016 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.koreaexpose.com/choi-soon-sil-gate-sad-political-drama/

KOREA, REPUBLIC OF: Diplomacy in Action. *U.S. Department of State: Diplomacy in Action* [online]. 2002 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.state.gov/j/drl/rls/hrrpt/2001/eap/8336.htm

KOREAN CHRISTIANS VANDALIZE AND BURN BUDDHIST TEMPLE. In: *YouTube* [online]. 2008, 28. 11. 2008 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.youtube.com/watch?v=8hZEunqnPY4&list=PLV5CJBLjghBEmUvXi0tCZ2P79MQikFFhR&index=3

LANKOV, Andréi. Why the Russia Orthodox Church had no time to win over Korea. *Russia Beyond* [online]. 2017, 2017 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.rbth.com/blogs/and_quiet_flows_the_han/2017/04/03/why-russia-orthodox-church-no-time-win-korea-733306

LEE, Sung-min. A History of Religious Broadcasting in Korea from a Religious Politics Standpoint: Focusing on the Period of a Protestant Broadcasting Monopoly. In: *Journal of Korean Religion: Religion and Media in Korea* [online]. Volume 8, Number 2. University of Hawai'i Press, 2017, 10. 2017, s. 11-31 [cit. 2018-03-24]. ISSN 10.1353/jkr.2017.0011. Dostupné z: www.muse.jhu.edu/article/678331#f03

LEUENBERSKÁ KONKORDIE: IV. Vyhlášení a uskutečnění společenství církví. *Evangnet: Nezávislý evangelický portál* [online]. Praha, 1996 [cit. 2018-03-15]. Dostupné z:

www.evangelnet.cz/texty/leuenberska_konkordie_vyhlaseni_spolecenstvi_cirkvi

LIM, Louisa. South Korean President Faces Mounting Pressures. *NPR* [online]. 2011, 15. 11. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.npr.org/2011/11/15/142307775/south-korean-president-faces-mounting-pressures

MIN, Pyong Gap. Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements. In: *Asian American Theological Forum* [online]. Vol. 4 No. 2. 2014, 31. 10. 2014 [cit. 2018-03-18]. ISSN 2374-8133. Dostupné z: www.aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements/

MIN, Pyong Gap. Development of Protestantism in South Korea: Positive and Negative Elements. In: *Asian American Theological Forum* [online]. Vol. 4 No. 2. 2014, 31. 10. 2014 [cit. 2018-03-18]. ISSN 2374-8133. Dostupné z: www.aatfweb.org/2014/10/31/development-of-protestantism-in-south-korea-positive-and-negative-elements/

MOON JAEIN: Inaugurační projev 국민께 드리는 말씀 [online]. 2017 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.moonjaein.com/

MOON, Steve Sang-Cheol. The Protestant Missionary Movement in Korea: Current Growth and Development. *Sage Journals: International Bulletin of Mission Research* [online]. 2008, 2008, 32(2), 59-64 [cit. 2018-03-08]. Dostupné z: www.journals.sagepub.com/doi/10.1177/239693930803200202

NEŠPOR, Petr. Otázky a odpovědi. *Katolík* [online]. 2007, 27.4.2007 [cit. 2018-03-13]. Dostupné z: www.katolik.cz/otazky/ot.asp?ot=3425

PŘEHLED KŘESŤANSKÝCH CÍRKVÍ. *Ořík: Farníci z Ostrovačic, Říčan a Veverských Knínic* [online]. [cit. 2018-03-19]. Dostupné z: www.orik.cz/content/prehled-krestanskych-cirkvi

RAUS, Daniel. Konference o mezináboženském dialogu v Soulu. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2009, 3. 10. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/konference-o-mezinabozenskem-dialogu-v-soulu--640075

RAUS, Daniel. Náboženská a politická situace na Korejském poloostrově. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2007, 29. 11. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/vyzvy/_zprava/nabozenska-a-politicka-situace-na-korejskem-poloostrove--663660

RAUS, Daniel. Politika a náboženství v Jižní Koreji. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2011, 30. 7. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/daniel-raus-politika-a-nabozenstvi-v-jizni-koreji--923411

RAUS, Daniel. Proč je křesťanství úspěšné v Jižní Koreji?. *Český rozhlas: Křesťanský týdeník* [online]. Český rozhlas, 2009, 28. 11. 2009 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.rozhlas.cz/nabozenstvi/zpravy/_zprava/proc-je-krestanstvi-uspesne-v-jizni-koreji--663661

REYNALDS, Jeremy. Shamanistic Influences In Korean Pentecostal Christianity: An Analysis. *Cult Education Institute* [online]. New Jersey, 2000, 2000 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: www.culteducation.com/group/1279-yoido-full-gospel/22504-shamanistic-influences-in-korean-pentecostal-christianity-an-analysis.html

S. KOREAN CHRISTIANS PRAYING FOR BUDDHIST TEMPLE TO COLLAPSE. In: *YouTube* [online]. 2007, 11. 8. 2007 [cit. 2018-03-21]. Dostupné z: www.youtube.com/watch?v=uGQzS7RA9zU&list=PLV5CJBLjghBEmUvXi0tCZ2P79MQikFFhR&index=1

THE WORLD FACTBOOK: East & Southeast Asia : Korea, South. *CIA* [online]. [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/ks.html>

THE WORLD FACTBOOK: Philippines. *Central Intelligence Agency* [online]. CIA, 2018 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/rp.html

VOLUME 2: POPULATION DISTRIBUTION BY ADMINISTRATIVE AREAS: *Population and Housing Census of Timor-Leste, 2010* [online]. In: Timor-Leste Ministry of Finance, 2011, s. 311 [cit. 2018-03-10]. Dostupné z: www.mof.gov.tl/wp-content/uploads/2011/06/Publication-2-English-Web.pdf

WAKIN, Daniel J. Rev. Sun Myung Moon, Self-Proclaimed Messiah Who Built Religious Movement, Dies at 92. *The New York Times: Asia Pacific* [online]. 2012, 2. 9. 2012 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.nytimes.com/2012/09/03/world/asia/rev-sun-myung-moon-founder-of-unification-church-dies-at-92.html?pagewanted=all&_r=0&mtref=en.wikipedia.org

WOO, Hai-ran. *New Religious Movements in South Korea focused on Contemporary Situation* [online]. Catholic University of Korea [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.academia.edu/11970601/New_Religious_Movements_in_South_Korea_Focused_on_Contemporary_Situation?auto=download

YANG, Jongsung. *Korean Shamanism: The Training Process of Charismatic 'Mudang'* [online]. Indiana University: Folklore Forum 21, 1988 [cit. 2018-02-28]. Dostupné z: [www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21\(1\)%2020-40.pdf](http://www.scholarworks.iu.edu/dspace/bitstream/handle/2022/2020/21(1)%2020-40.pdf)

결혼 때문에 개종하는 한국인 이해안돼: Korejská náboženská scéna očima jiných náboženství. *Yonhap News* [online]. 2011 [cit. 2018-03-11]. Dostupné z: www.yonhapnews.co.kr/bulletin/2011/10/24/0200000000AKR20111024179500005.HTML

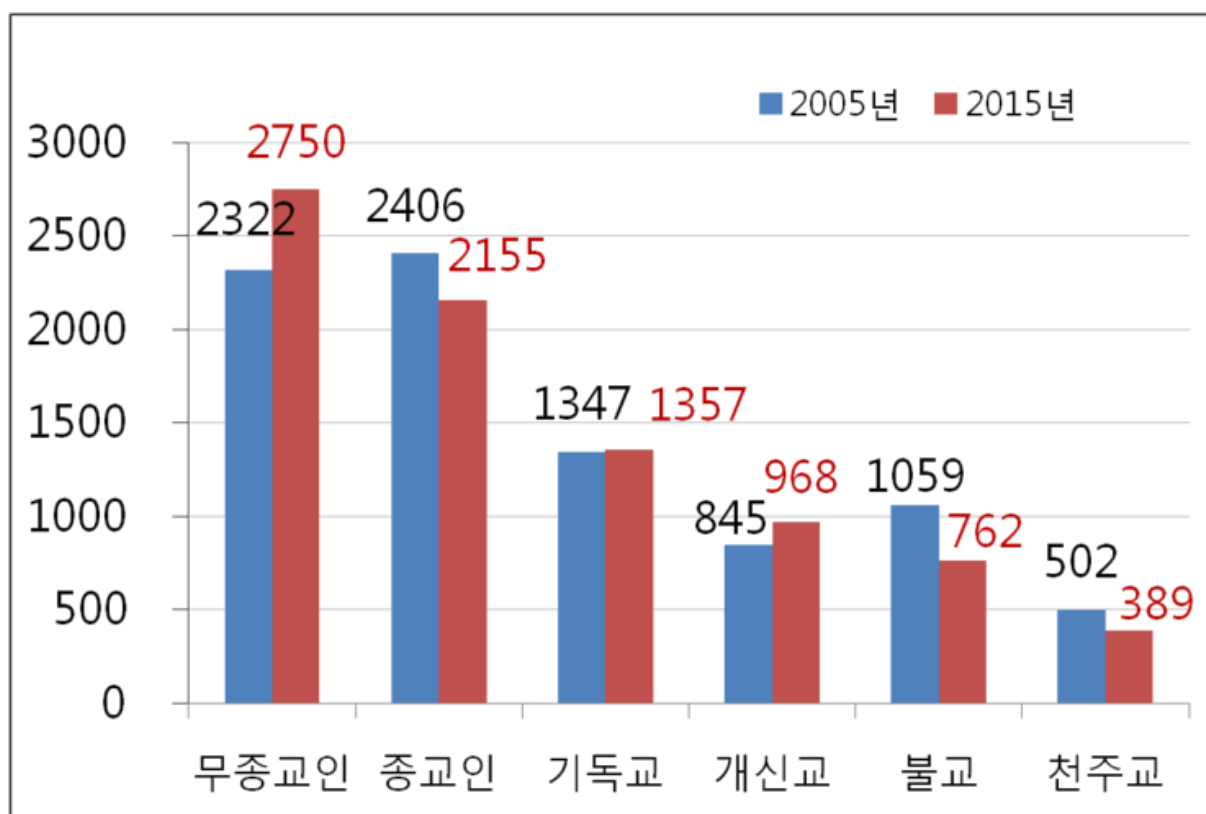
Seznam příloh

Příloha 1: Komparace proměny počtu věřících v roce 2005 a 2015

Příloha 2: Komparace rozložení věřících podle věku v roce 2005 a 2015

Příloha 3: Změny v korejských náboženských skupinách (1985-2015)

Приложа 1: Компараче промѣны поѣту вѣрѣчѣх в роце 2005 а 2015 в десети тисѣчѣх

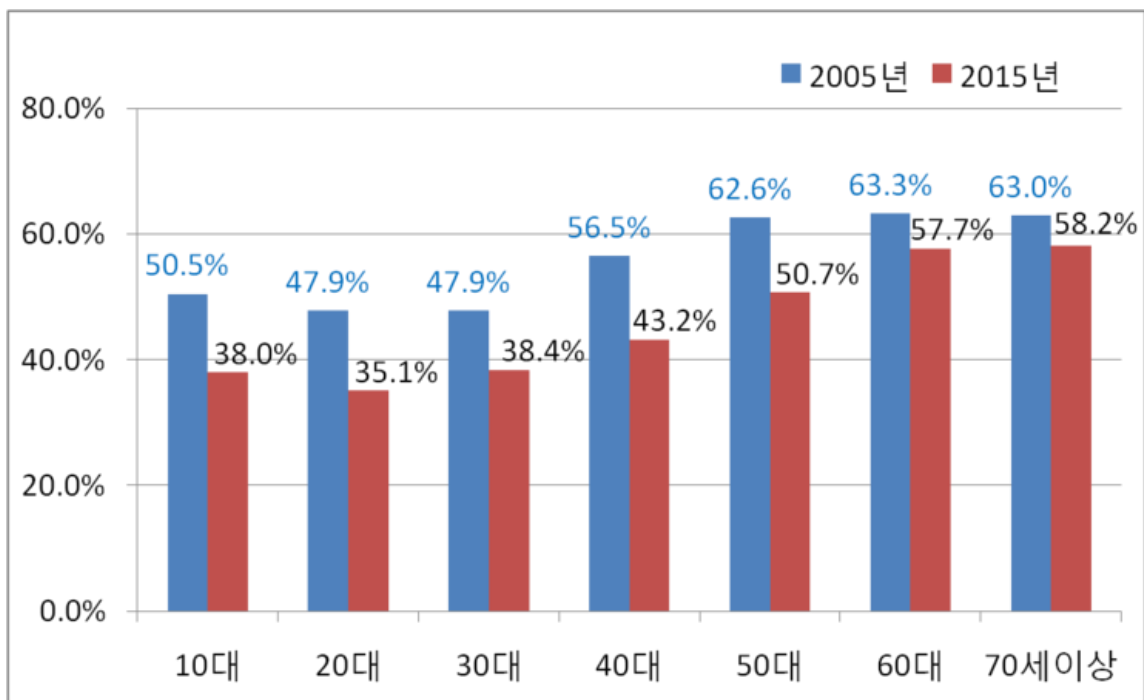
National Statistical Office Announces Korean Religious Population in 2015. In: *Naver: 카이로스*[online]. 2016, 2016 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.m.blog.naver.com/acoloje/220890366624

Legenda:

V deseti tисѣчѣх

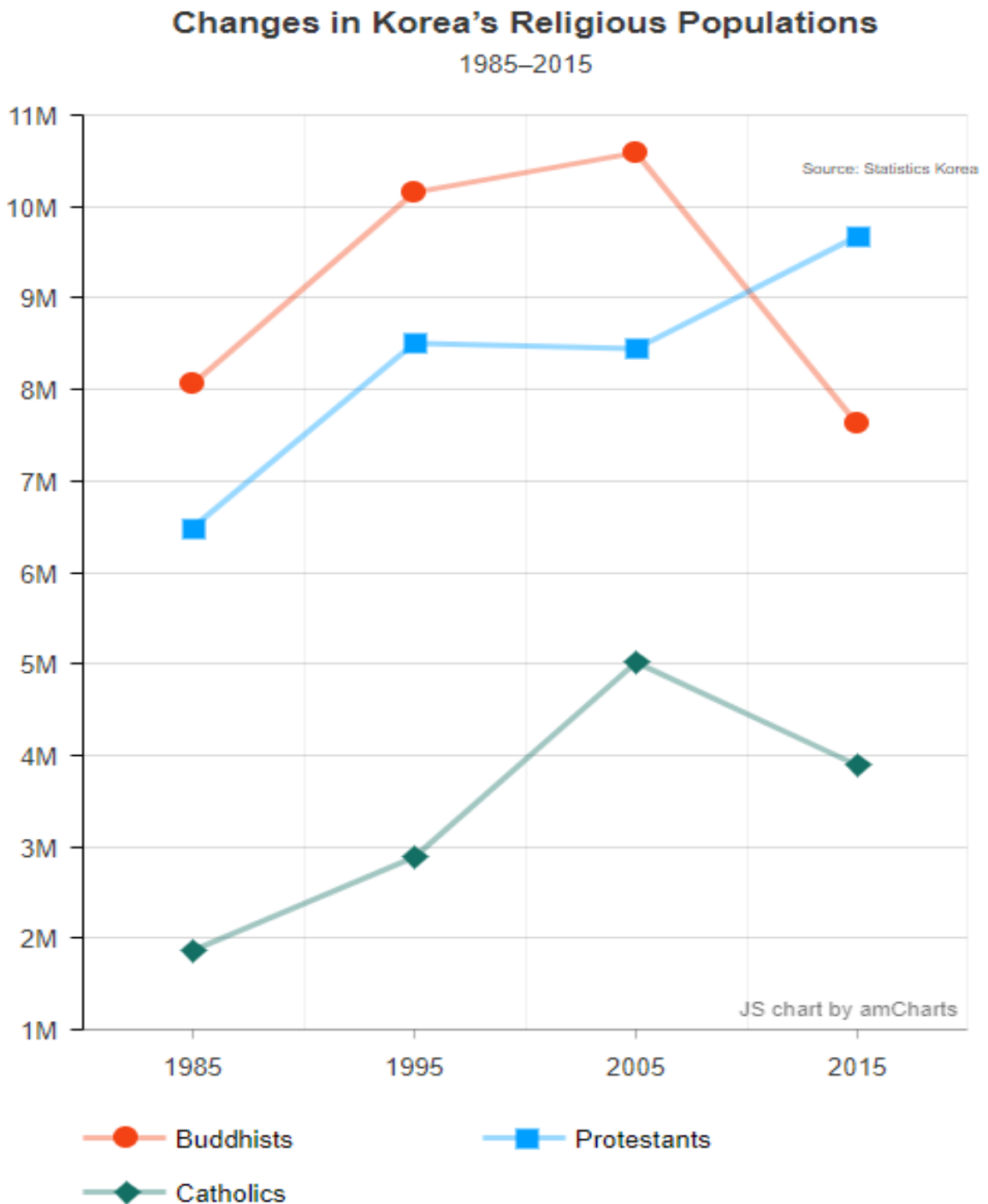
- 무종교 – bez vyznání
- 종교인 - s vyznáním
- 기독교- křesťané dohromady
- 개신교 - protestanti
- 불교 – buddhisté
- 천주교 – římští katolíci

Прілога 2: Компараци розподілу вірчих за віком у році 2005 та 2015

National Statistical Office Announces Korean Religious Population in 2015. In: *Naver: 카이로스*[online]. 2016, 2016 [cit. 2018-03-09]. Dostupné z: www.m.blog.naver.com/acoloje/220890366624

Příloha 3: Změny v korejských náboženských skupinách

YANG, Hee-song. Is Protestantism really the biggest religion in South Korea? Making sense of the latest census. *The Dissolve* [online]. 2017, 16. 3. 2017 [cit. 2018-03-22]. Dostupné z: www.thedissolve.kr/is-protestantism-really-the-biggest-religion-in-korea/?ckattempt=1